

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

libl

Indbydelsesskrift

til

Afgangsprøverne og Aarsprøven

i

Frederiksborg lærde Skole

og

Elementarskolen.

~~~~~  
1899.  
~~~~~

Indbydelsesskrift

til

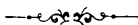
Afgangsprøverne og Aarsprøven

i

Frederiksborg lærde Skole

og

Elementarskolen.

Hillerød.

C. Nordluudes Bogtrykkeri.

1899.

BIDRAG
TIL
FREDERIKSBORG
LATINSKOLES HISTORIE

SAMLEDE AF

G. J. L. FEILBERG
ARKIVAR I KRIGSMINISTRIET

EFTER FORFATTERENS DØD
SUPPLEREDE OG UDGIVNE AF

SOFUS ELVIUS.

Da Frederik II i Juli 1560 mageskiftede Skovkloster ved Næstved med Hillerødsholm*), var Hillerød kun en ubetydelig Landsby, hvis Beliggenhed næppe engang lader sig angive. Først mange Aar efter, at det herlige Slot havde rejst sig i Søen, og Konger gjennem flere Slægtled valgte det til Residents, skiftede Landsbyen, alt eftersom Nybyggere andetsteds fra, lokkede af Hoffets Nærværelse, flyttede dertil, lidt efter lidt Karakter. Noget Aarstal for denne Forandring lader sig derfor vanskelig opgive. Trap nævner 1606, men de Privilegier, hvortil han sigter, gav ikke Landsbyen Kjøbstadrettighed, og endnu ved Midten af Aarhundredet vægre Datidens Forfattere sig ved at anerkjende den som saadan**). Først i 1680 gav Slottets Ridefoged Plads for en Byfoged. Dog længe forinden havde Frederik II, maaske paavirket af Her-

*) Paa Skovkloster grundlagde Herluf Trolle i 1565, nogle Dage før han gik ud paa sit sidste Orlogstogt, sin bekendte Stiftelse Herlufsholm.

***) Arent Berntsen: Danmarckis og Norgis fructbar Herlighed. 1656. S. 23, og Wolf: Encomion regni Daniæ. 1654. S. 514, sige begge om Hillerød, at den „ikke regnes for nogen Kjøbstæd, er dog mangan Kjøbsted lig og anseligere end Slangstrup, thi her adskillige smukke Huse ere opbygte baade af Kgl. Maj. Tienere, saavel som af en og anden, som der sig nedsætte enten for Stedets Friheds Skyld eller og til deres Næring der at have“. Det er altsaa urigtigt, naar Pontoppidan i Danske Atlas II, 313 (1764) siger, at den blev Kjøbstad samtidig med, at Hillerødsholm blev Slot.

luf Trolles Exempel, betænkt sig Yndlingssted med en Latinskole, og ved Fundats 24. April 1568 befalet oprettet „en Trivial Skolle“ paa selve Slottet med Skolemester, en Hører og 30 Disciple, alle at underholde og beklæde paa kongelig Bekostning. 1586 havde imidlertid Kgl. Majestæt forfaret, at Skolebørnene forsømtes, og at de paa Grund af Kongens hyppige Ophold paa Stedet „holdt daglig Omgængelse med gemeene Hof tienere, hvoraf Wngdommen meget bliver forført og forkrænckit“, og Skolen flyttedes til det nedlagte Sorø Kloster*).

Den nuværende Skole stiftedes af Christian IV ved Fundats af 29de Marts 1630**), og Kongen efterkom derved Kirkeordinantsens Bestemmelse om, at der, efter Klosterskolernes Nedlæggelse, i hver af Landets Kjøbstæder skulde være „en Latine Schole“ og „icke skall der heller andet læris i dennom end Latine Fordij latine Schoeler forderffuis gierne aff de danske oc tydske Schoeler, Schriffuere Schoeler, som mand dennom kalder, for drennge og piiger Oc andre de der icke duer till att lære latine, maa öffuerigheten forsörge“. Den indviedes Michaeli 1633 og havde allerede ved Jul s. A. 25 Disciple. I 1634 blev de 2 første Studenter dimitterede derfra***).

Skolebygningen, en solid, grundmuret 2 Etages Gaard, laa ganske paa samme Plads†), hvor vi nu finde

*) Hofman: Foundationes VII, 556 og F. P. J. Dahl: Historiske Efterretninger om den Kongel. lærde Skole ved Frederiksborg, Side V.

**) Hofman: Fund. VII, 167.

***) Petrus Erii Offodensis og Henricus Jacobi Barfodius, se S. Birket Smilh: Kjøbenhavns Universitets Matrikul I. 125.

†) 13. Maj 1646 fik Johan Bøgvad Skjøde paa et Stykke Jord ved Hillerød, som han har faaet udlagt for en Gjældsfordring

den i 1836 gjenoprejte Bygning, i Store Kannikegade. Den bestod i alt Væsenligt uforandret til Branden og bevarede, hvad Kjældermure og Grundstenen til Gaden angaar, i den nye, der blot gjordes 5 Alen længere og 4 Alen dybere. Bygningen, der maalte 59 Alen i Længden, $13\frac{3}{4}$ Al. i Dybden og 12 Al. til Tagskjæget, var opført i 2 Etager med steilt Tag og smaa blyindfattede Vinduesruder. I Stueetagen til Højre for Gadedøren laa det for alle 3 Lektier fælles Klasseværelse (!), hvoraf de 2 Fag til Gaden nærmest Døren vare forbeholdte 3die Lektie, Fagene ligeoverfor 2den Lektie og de 2 bageste Fag gennem hele Bygningens Brede Mesterlektien, hvortil 2 Trappetrin førte op, og som til yderligere Betegnelse af dens høje Karakter var afskildret med Tremmer, unægtelig et praktisk Middel mod gjensidig Forstyrrelse paa en Tid, hvor Pryglescener ikke hørte til Dagens, men til Timens Orden, og Undervisningen som Regel gik i fortissime. Det er ikke saa underligt, at en af Skolens Rektorer i et Brev til kgl. Confessionarius fra 1775 klager sin Nød over, at man maa „kappes indbyrdes om at overraabe hinanden“. Der var Stengulv i Værelset, hvidtet Bjælkeloft og Vægge, langs hvilke Disciplene vare anbragte, Høreren havde sin Plads i en stor højrygget og grønmalet Lænestol foran Vinduespillen, Rektor sin paa det store Katheder i Mesterlektien midt paa Gavlvæggen, hvor fra han kunde overskue hele Valpladsen. Dette Skolens største Rum ses til Tider at have været benyttet til Gudstjeneste i Mangel af en Bykirke*), saaledes under Pesten i 1654, da Slotskirken

paa afdøde Hans Hendricksen i Kragerup, der atter har faaet den udlagt af afdøde Hans Uldrik Gyldenløffe paa Kongens Vegne i Stedet for den Plads, hvorpaa Fredericksborre Skole staa. Sjællandske Registre 21. 482 b.

*) Hillerød havde i Slutningen af det 16de eller Begyndelsen

lukkedes for Borgerne, og til den i 1676 paabudne Bedestund for Byens Folk Kl. 6 Morgen og Kl. 2 Eftermiddag, hvor i Slotsprædikantens Forfald Rektor eller en Hører skulde holde Bønnen. Det var indtil 1731 uden Kakkelovn.

At Frederiksborg Skole fra første Færd har indtaget en særegen Rang blandt Landets Latinskoler, fremgaar ikke alene af den fortrinlige Interesse, hvormed den kongelige Stifter omfattede dette sit Værk, og de talrige Gaver, der under Trykket ovenfra strømmede ind til den i dens første Leveaar, men selv under følgende Konger vender idelig Benævnelsen „kgl. Skole“ eller „Friskole“ tilbage, og Christian VI betegner den mange Aar senere endnu som en „kongelig Stiftelse“. Allerede Fundatsen af 1630, som gjorde den kgl. Lehnsmænd til Pligt at vedligeholde Bygningen*), henlægger 3700 Specie Dalere til Skolen — heri et Beløb af 2000 Rd., som Holger Rosenkrantz til Glimminge ifølge de Lidøeske Notitser havde maattet bøde, „fordij han slog Bispen i Lwnd, Dr Madtz Jensen, paa mwnden Wdj hans egit hws“ — hvilket Grundfond, hedder det i Fundatsen af 1630,

„saa uell som och huis hereffter aff gott Folck thill samme scholle kand bliffue giffuen, wor Lennszmand her paa wort Slott Friderichsborrig som en Ret schoellens Scholarch Schall wdsette paa Rennite, och der aff tage Sex Specie Daller aff huer Hwnder Aarligen paa wise Stedder, som hand Sellff schal werre forpflichtt att Suarre

af det 17de Aarhundrede faaet sin egen Kirke, men den blæste ned 1624 og gjenopførtes aldrig, da Chr. IV nogle Aar efter aabnede Slotskirken for Byens Beboere.

*) Over Porten var det kgl. Vaaben med C4 og 1631 anbragt i Sten; det findes nu over Hovedtrappen inde i Bygningen.

osz och schoellen till . . . och aff forne 3700 Dal-
 lers Rennte, som schall Werre Aarligen 216
 Specie Daller, schal thi Nødthøfftie schoellens
 personer wnderholldis med. som woris hoffpredi-
 kantt och woris Slodsprest her sammie steds som
 och Rette schoellens Scholarcher med schoelle-
 mesteren schall Aarligen Dispensere og Wddeelle
 thill dj personer, som Nogen goed Forhaabning
 er om, end och dj som ingen Anden Middell
 haffuer till deris Studering, ey Anseendis Nogen
 thalfmand gwnt guffue eller Venschab. Och schall
 till samme Scholle forordereris en schoelle-
 mester och thou høerrere, som forne
 thuennde Scholarcher med lenzmandens Raaed
 och beuillingh schall haffue Møndighed till att
 indsette och deris Lønn och besoldding at giørre,
 Dog dj dennom der til fororderer som ere goede,
 fine Schichellige och Wellerde personer, som
 Wngdommen Retteligen Kunde Informere och
 Optuchte, Ennd och saa Kand werre goed for at
 holde Sangen wed lige med Wstraffelige Coral
 och danssche Psallmer i Kirchen paa Slodttedt
 och ellers epter Lejgigheden at forRette gudtz-
 ords thienniste paa Predickestoellen Wdj byen,
 Om Søndagen, høerrerne att schifflis till første-
 predichen och schoellemesteren huer Anden Sønn-
 dag til Aftensangh, och epter som forne 216
 Specie daller iche er Noch till att Wwnderholde
 forbemelte schoellemester thoe hørrer och thi
 schoellens personer med: Daa haffuer wij af
 worris Sønnderlige gwunst och Naade wwndt be-
 uillged och thiltadt, at Epterschreffne Sougner,
 naar Sededegnene som nu er ved døden Affgaar,
 maa her epter Altid werre och bliffue till Hille-

røds schoelle*), huor aff de maa Oppeberre Degnne Renntten, doch schall der giffuis Sønnderlige Acht paa at till huer Sønndagh och ellers Andre hellige dage, naar gudtz thienneste schal for Rettis, at der daa till huer Sougen bliffuer Døgtige personer fremschiched, som kand betienne Presten og Meennigheden med sanngh och Wngdommen i deris Catechismo och Børne Leerdomb at Informere, och Andet huis en Degens Embede wedkommer at for Rette . . . och er disse Epterschrefne Sougner wdj Frriderichsborrig Lenn:

Herløff, Lillerød, Liunge, Wggeløsz, Gjørløsz, Scheffuinge Strøe, Ølsted Liundbye, Tierrebye Alldsinnderup och Grønholdt, wdj Cronneborrig Lenn: Aszminnderød, Karleboe og Blausterød, huillchen Degne Rente Retteligen schall Wddeelis aff Scholarcherne og schoellemesteren, och der som fleere personer der aff Kand Wnderholldis, daa schall Scholarcherne der thill macht haffue det till schoellebørnne at Wddele, huorpaa huert Aar schall giørris Rigtig Regensschaff och Wdj en boug Indschriffuis till huemb og huorledis schoellens Beneficia bliffuer wddieelltt, och haffuer wij Naadigst beuilget schollemesteren till hans Ildebrand thiuffue les wed Aarligen och

*) Derfra maatte da den Rettighed hidrøre, som Skolarchatet i Frederiksborg vides gennem en længere Aarrække at have besiddet, til at kalde Degne til disse Sogne i Nordsjælland (jfr. en Opsats af Skolarch, Provst Johannes Jensen, dateret den 7de April 1800), indtil der for Karlebo og Bloustrød Sogus Vedkommende udgik kgl. Resolution af 25. Maj 1743 om, at den fremtidig skulde udøves af Hds. Maj. Dronningen som Ejer af Hirschholm „ligesom andre Proprietairer“ (see: Sjæll. Tegnelser XXIII, fol. 253).

huer aff hørernerne thiuffue les, som wor lennszmand dennom aff Friderichsborrigs Leens schouffue maa lade bekomme, Och schall worris hoffpredikantt och worris Slodsprest offte om Aaridt visitere wdj schoellen och wdj goed Achtt haffue, at Wngdommen flitteligen och well wdj deris Lerdomb bliffuer forfremmed.“

Fundatsen af 1630 er et interessant Aktstykke, ikke blot ved det Indblik, den giver i Skolens Organisation, saaledes som denne i alt væsentligt forblev bestaaende i det første Aarhundrede af Skolens Tilværelse, men fordi den tillige giver en Forestilling om de mange uvedkommende Arbejder og Funktioner, hvormed man dengang fandt det i sin Orden at bebyrde saavel Lærere som Disciple i de lærde Skoler.

I 1631 bestemte Kgl. Majestæt, at Fattigblokken i Slotskirken fremtidig skulde tilfalde Skolens Bygningskasse med $\frac{4}{5}$ af Indtægten, de Fattige i Hillerød med $\frac{1}{5}$ (!), en ikke saa ubetydelig Gave, naar man skulde dømme efter vore Forhold; thi i 1633, da Blokken første Gang aabnedes, talte den 691 $\frac{1}{2}$ Sp. D., og viser for de følgende 10 Aar et Gennemsnit af c. 330 Rd. aarlig, et enkelt Aar endog 815 Sp. D., efterat „kgl. Maj. den 15. Maj 1636 alene haffde kommit derwdj 200 Rd.“ Senere skrumpede denne Indtægt dog betydelig ind, viser gjennemsnitlig for 1700—23: 91 Rd., for Tiaaret 1724—33 kun 48 Rd. aarlig.

Aarct efter forærede Kongen Skolen et Lpd. umyntet Sølv fra Kongsberg, som udbragtes til 2016 Sp. D., et Par Aar senere sin Gevinst i Ringrenden ved Prindsens Bryllup 322 Rd., i 1635 20 Rd., 20. Marts 1634 giver Hr. Frederich Reeds til Tyggestrup Skjøde paa 1 Gaard i Aggilstrup, Holbechs Lehn. Vidner vare: Ifver Vind til Nørholmb og Hendrich Thott til Boldtingaard (see: Sjællandske Registre 19., fol. 212). Talrige

Gebyrer og Bøder fra 100 til 500 Sp. D. tillagdes i disse og flg. Aar Skolen, mest for Ægteskaber i forbudne Led, enkeltvis for Leiermaal, saaledes bødede i 1634 Laurids Ebbesøn til Thulstrup for Bedrifter af hans Tjener i det kgl. Fadebur 100 Sp. D., i 1636 Baltzer Condewin, Borger i Kjøbenhavn, for at slippe for at staa aabenbare Skrifte, 400 Sp. D., i 1646 Jochum Norman til Gundethvede for samme Begunstigelse 100 Sp. D. med 12 Aars Rente. Intet Under, at Skolens Formue, som allerede i 1635 var stegen til 12000 Rd., ved Kongens Død viser den efter Datidens Forhold betydelige Kapital af 23901 Rd., ikke at tale om den værdifulde Begunstigelse den havde erholdt ved Reskript af 16. Juni 1642, der tillod:

„Att Aarligen tuende af de beste ingeniis, Som fra forrbeneffnte schole till Academiet bliffuer promoverit och rinngeste Middel till deris ophold haffuer, maa Straxen udj Communitetet Vorde Annammit, och deris frie kaast lige med andre der Sammestetz bekomme.“

Frederik III's Regeringstid er en Dekadenceperiode for Skolen, som Skolevæsenet i det Hele tager bedst Flugt under „Christianerne“. Allerede Aaret efter Kongens Thronbestigelse udgik til samtlige Bisper et Reskript, hvori Majestæten i Betragtning af Komunitetets Overfyldning tilraader at holde Disciplene tilbage ved Skolerne, indtil Lejlighed gives, at de kunne faa fri Kost paa Kommunitetet, at de ikke skulle nødes til at begive sig fra Akademiet af Mangel paa Underhold. Nogle Aar senere udbrød Pesten, der efter Rektor P. Bendtsens Notitser at dømme maa have virket ikke lidt opløsende. I 1656, siger han, gjorde Disciplene Revolte og forlode Skolen, 6 relegeredes. Saa paafulgte den bedrøvelige Krig, hvorom det hedder:

„1658. Efter Hundedagene forløb en deel i Kriigens tiid, nogle till Krigsfolket, nogle hiem.

1659. 9. Martij gav en Discipel, Madz Numesen, sig till Dronningens af Sverige Fruentimmer og Christopher Pedersen till den Svenske Dronnings kammerskrifver.“

Nogen Nedgang i Dimittendernes Antal spores forøvrigt ikke i disse Aar. Som ejendommeligt for Forholdene i 1660 skal noteres, at der 6 Gange i dette Aar promoveredes Disciple til Universitetet. De paafølgende Aar optoges af gennemgribende Statsreformer, der gave Frederik III andet at tænke paa end Frederiksborg Skole. Under dens vel funderede Forhold havde dette haft mindre at sige, naar ikke samtidig Skolens Overbestyrelse havde ligget i Hænderne paa Mænd, hvis uordenlige Økonomi fristede dem til at forgribe sig paa Skolens Midler. Istedetfor en Obligation paa 6496 Rd., som Skolen havde staaende hos Adelsmanden Jørgen Rosenkrantz, var der i 1666 af Kongen skænket den 12 Sognes Tiende i Jylland, som det overdroges kgl. Confessionarius, Mester Torkel Thuesen at forvalte. Da hans Efterladte længere Tid efter hans Død ikke havde redet for Indtægten, maatte man bortfæste Tienderne, og først fra 1670, efterat den dygtige og fortjente Hans Leth*) imidlertid var bleven Confessionarius, indflød de regelmæssig i Skolens Kasse. Men værre endnu havde 1ste Skolarch, Generalkrigskommissær, Geheimeraad Otto v. Pogwisch, handlet med Resten af Skolens Formue. Da man paa allerhøjeste Sted endelig blev opmærksom paa Faren, og en Kommission i 1681**) var nedsat til at undersøge Forholdene, viste det sig, at han skyldte

*) Dr. theol. Hans Leth, født 1625, var kgl. Confessionarius fra 1668 til sin Død 1688.

**) See Tillæg 1—6.

Skolen 17996 Rd. 16 þ. Vel bød Majestæten strax, at der skulde udfærdiges Skolen en Obligation for dette Beløb med Sikkerhed for Renten i Kjøbenhavns Toldbodpenge, men det er næppe at antage, at den mangeaarige Forvirring i Pengesagerne ikke skulde have virket hæmmende paa Skolens Udvikling. Om dens pengelige Status i dette Tidsafsnit haves ikke Optegnelser før 1679. Naar dette Aar efter Rektor Grænovs Excerpt viser en samlet Udgift til Rektor og Hørere af 691 Rd., men til Disciplenes Kostpenge 872½ Rd., vilde det være uretfærdigt ikke at erkjende denne Understøttelse for rundelig.

Mod Slutningen af Aarhundredet kommer der Luft i Seilene. Christian V, der ligesom de 2 følgende Konger ofte og gjerne tog Ophold paa Frederiksborg, i hvis Kirke han lod sig salve 1671, synes, da Freden i Lund havde skaffet ham Krigsbekymringerne fra Halsen, med Iver at have kastet sig over Skolens Anliggender. Allerede den i 1683 udkomne „Danske Lov“ greb velgjørende ind paa Latinskolernes Omraade, forsaavidt den paa Landet overalt indførte „Sædedegne“, faste Embedsmænd (Lovens 2—15--9), istedetfor de ved Kirkeordinantsen af 1537 anordnede „Løbedegne“, hvortil Latinskolernes Elever hidtil havde været anvendte*); men, som Biskop Hersleb i et Indlæg af 16. Marts 1743**) siger: „Embedet var ikke tient med dem og de forsømte derved deres Skolegang og fik Leilighed til Udyd.“ Da Skolerne ved

*) Det hedder derom i Kirkeordinantsen:

„Landz Sogner som ligge noget neer Kiøbstederne skole tage seg sougne deigner aff Scholerne oc lade dennom saa den wonlige rennthle for een hielp att Studeere met“, hvilke Degne det paalagdes, foruden Kirketjenesten, at undervise Ungdommen i dens Catechismo og Børnelærdom.

**) Sjæll. Missiver, 25. Maj 1743, Nr. 332.

denne Forandring gik tabt af de dem for Løbedegnene hidtil tillagte „Degnetraver“ (Degnetiende), fastsatte Loven, at de nye Sædedegne, der nu fik Degnetraverne, skulde tilsvare vedkommende Latinskole en Pension, = $\frac{1}{5}$ af denne Kornindkomst.

Christian V's særlige Interesse for Frederiksborg Skole havde, som foromtalt, allerede givet sig tilkjende i Pogwisch Sagen. Et Par Aar efter forordnede han en forbedret Fundats for den af 30. April 1687, hvorved der tilsikredes den en Kapital af 18996 Rd. 16 þ Courant i kgl. Obligationer til 6 $\%$. Det hedder derom i Fundatsen:

„Af Huilcken Capitals Rendte Skoelens Betiente och de Discipler, som Scholarcherne finde Skikkelige og Bequeme til Studeringer og doeg nødtørftige formedelst mangel Af Underholdning, maae efter Skoelens Fundatz niude Hielp og Underholdning, til Deris Lærdoms og Underviisnings Continuation, og skal de samme Discipler under Rectoris inspektion Af Hørerne iblant Andet ogsaa een tiime om Dagen Underviises in Musicis, At de kand holde Sangen vedlige Med Ustraffelig Chorall og Danske Psalmer i Kirken paa Slottet, saaog i Skoelen og Andre Steder efter Leiligheden, som Fundatsen viidere melder, Og skal de Discipler, som i Skoelen Giøre sig Dygtige i Lærdom, og Musichen, og ere derhos Ædruelige (!) og Skikkelige, niude forfremmelse, naar noegit Hörerie i Skoelen ledigt Bliffver, og siden naar De skikke sig vel og findes døgtige til Præstekald der i Amtet frem for Andre Befordres, Da haver vi i Steden for Rendten, som udj Penge Beløber sig Aarlig 1139 Rd. 72 þ, Allernaadigst tillagt Hillerøds Skoele de Ordinaire Aarlige Afgifter Af Efterskrefvene vore

Kongetiender udj Frederichsborg Amt, Næmlig Af: Jørlunde, Græsse, Sigerslef vestre Sogn, Oppesundbye, Strøe, Liungbye, Tiærebye, Nødeboe, Alsønderup, Lillerød, Liunge, Uggeløse, Herløf, Vinderød, Meelbye, Ølsted, Torup, Asminderød, Noch udj Cronborg Amt: Af Thiekiøb, Sæborrig, Esbynderup, Waldbye, Maaerumme, Ramløse, Tibirche, Annisse, Græsted, Huilcke Forskrefne voris Anpart Korn Tiende Andrager tilsammen 380 Td. 3 Skp. Rug, 424 Td. Byg, 4 Td. Havre Thi vil vi ingenlunde, At Skoelen skal lide noegen Skade imod Fundatzen, og om enten Goed vext eller misvext kunde volde det At Tienderne kunde enten selgis høiere eller mindre, da skal dermed saa forholdes, at vore Amts Betiente dog ikke Betale mere til Skoelen end fornefute Summa eller fuldkommedend Af den anden indkomst, Thi det er vor Allernaadigste Villie og fuldkommen intention, At vi huercken Self vil Giøre noegen forvandling, ej heller tilstæde nogen Anden herudj At Gjøre nogen Forandring eller forhindring Skoelen til Skade og Afbreck, uden det kand skee til Skoelens Forbædring efter vor Højlofligst Hr. Farfaders Fundatz og skulle voris Rendte Cammer, saavel som voris Amtmand over Fride-rihsborg og Cronborg Amter her over holde og Scholarcherne Ald Hielp og Befordring Beviise.“

Samme Dag udgik Resolution om, at der paa Grund af den skete Formindskelse af Degnetraverne tilstodes Skolen en aarlig Refusion af 200 Slet Daler (133 Rd. 2 Mk.), at udbetale af Amtsforvalteren, og 2 Aar senere findes at være udstedt endnu en kgl.

Obligation til Skolen paa 2862 Rd. C.*), saaledes at den derefter maa siges i alt Væsenligt at have gjenvundet tidligere Tab. Og ikke nok dermed. I Statutterne for Elefantordenen af 1. Decbr. 1693 havde Kongen bestemt, at de nyvalgte Riddere skulde betænke de Fattige i Hillerød „efter deres egen Generusitet“. Det viste sig, at der paa denne Maade indkom et større Beløb end paaregnet, hvisaarsag Christian V ved Reskr. 10. Juni 1695 slog fast,

„At bemelte Penge skal Udsættis paa Rendte paa visse Steder og Renterne der Af Aarligen her efter Uddeelis til Fattige Skoele Børn udj Friderichsborg Skoele, og skal een Bog (herover) stedse forvabres hos voris Andre Ordens Bøger, og dend anden være udj voris Confessionarius Gjemme**), som skal hafve omsorg, At bemelte Penge blifver vel Administrerede og til de Rette Fattige Skoelebørn Uddeelt.“

Ridderkapitalen, der stod hos Kongen til 5 %, udgjorde efter 7 Aars Forløb 1060 Rd. og var ved Slutningen af det Tidsafsnit, som nærværende Afhandling omfatter, stegen til over 6000 Rd. Endelig skete der Aaret før Kongens Død den Forandring, at Degnepensionen afløstes med en aarlig Afgift, for samtlige 13 Sogne 45 Rd.***)

Saaledes træder Skolen ind i det nye Aarhundrede gjenfødt, mere velhavende end nogensinde, værdig til Navnet „kongelig Friskole“. De følgende Decennier

*) Denne Kapitals Oprindelse er ifølge Provst Jensens Opsats uvis, Renterne udbetaltes af det kgl. Zahlkammer, hvorfra Skolen ogsaa længere hen i Tiden fik udbetalt Refusionspengene.

**) Findes ikke i hans i Provinsarkivet beroende Arkiv.

***) Melbye Degnekald var nemlig kommet til ifølge kgl. Bevilning af 24. Octbr. 1678.

vide stadig Fremgang, et stedse voxende Overskud til Disciplenes Bedste. I Aaret 1700 udgjorde ifølge Grænovs Excerpter Skolens Indtægter:

Kronborg Amts Kongeliende . . .	384	Rd.	5	Mk.	8	ß
Frederiksborg Amts do.	754	—	5	—	„	-
Kundbye Sogns Tiende*)	70	—	2	—	5	-
Rente af Kapital i Zahlkammeret	171	—	4	—	8	-
Rente af Ridderkapitalen, 5 % . .	53	—	„	—	„	-
Refusions Penge	133	—	2	—	„	-
Degnepensioner	45	—	„	—	„	-
tilsammen 1613 Rd. 1 Mk. 5 ß						

Den 1. August 1730, da Confess. Lintrup indsatte Mag. Schrøder som Rector, ansættes

Indtægterne:

Af Kronborg Distrikts Rytterkasse	560	Rd.	„	Mk.	„	ß
- Frederiksborg do.**)	579	—	4	—	8	-
- Zahlkammeret	305	—	„	—	8	-
Kundbye Tiende	50	—	„	—	„	-
Ridderrenten	344	—	2	—	6	-
Degnepensionerne (saasom Bloustrød Degn Intet kan betale) . .	42	—	„	—	„	-
Førrige Aars Beholdning	303	—	2	—	1	-
tilsammen 2184 Rd. 3 Mk. 7 ß						

Udgifterne:

Til Lærere og Disciple	1826	Rd.	„	Mk.	„	ß
Confessionarii Credit med Renten	306	—	4	—	„	-
Peder Tersløvs Kostpenge Paaske 1727 til Michaeli 1728	31	—	2	—	„	-
tilsammen 2184 Rd. „ Mk. „ ß						

*) Denne havde Skolen faaet 13. September 1684 ved Mageskifte med 3 Sognetiender i Jylland (see Tillæg Nr. 7).

**) En kgl. Resol. 30. April 1720 havde lagt disse Udgifter over paa Ryttergodset.

Naar man nu ved, at Rectors og Hørerers Indtægter af Skolens Kasse i Tidsrummet 1700—30 udgjorde konstant c. 640 Rd. aarlig, maa Disciplene have oppebaaret fra 900 til 1200 Rd. hvert Aar. Denne Understøttelse, der gaves under Form af Kostpenge, udbetaltes hver St. Hansdag og var for de ældre Klassers Vedkommende saa rundelig, at den maa antages omtrent at have kunnet dække den faktiske Bespisningsudgift. Der var saaledes i Frederiksborg Skole aabnet den Ubemidlede en forholdsvis let Adgang til at faa hans Børn bragte frem til Studeringerne, ja selv efter endt Skoletid til fortsat Understøttelse for dem i Hovedstaden.

Frederik IV's Regering frembyder Intet af særlig Interesse for Skolen, naar undtages, at den bekjendte Biskop i Aalborg, Dr. theol. Jens Bircherods Enke Søster Bartholin,*) hvis Fader Albert Bartholin havde været Rector i Frederiksborg 1645—60, skænkede den et mindre Legat paa 200 Rdl., hvis Rente ved Fundats af 28. Juni 1717 bestemtes for „tuende Fattige doeg flittige Discipul i samme Skole“.

Skolarchatet

udgjorde ifølge Fundatsen af 1630 Skolens øverste Bestyrelse, en Slags Skoledirektion, som først ophævedes 1809. Den bestod, efter Lehnsmandspostens Inddragelse i 1662, af

Amtmanden over Frederiksborg Amt,**

Den øverste Hofprædikant (vgl. Confessionarius) og Slotspræsten ved Frederiksborg Slot.

Ved St. Hansdags Tid afholdtes det aarlige ordi-

*) Død i Odense 1717, 9 Aar efter sin Mands Død, 58 Aar gammel.

***) 1672 blev Amtmanden over Frederiksborg Amt tillige Amtmand over Kronborg Amt.

nære Direktionsmøde, hvori fremlagdes og vedtoges et af Rector udarbejdet Budgetudkast for det følgende Skoleaar, beregnet fra Paaske til Paaske, i Henhold til hvilket der toges Bestemmelse om, hvilke Kostpenge der for næste Aar skulde uddeles til Disciplene. Skolens økonomiske Anliggender havde fra først af været lagte i Hænderne paa 1ste Skolarch (Lehnsmanden), medens Confessionarius varetog de eksklusivt pædagogiske, men Otto Pogwisch's slette Administration*) fremkaldte i 1683 en Forandring heri, saa at anden Skolarch ogsaa fik Økonomien under sig og i den følgende Tid optræder saa udelukkende som Forvalter heraf, at han ikke alene stadig underskriver i Skolens Bøger, hvor han benævnes „Skolarchen“, som om kun den ene existerede, men at endog Udbetalingen af Gager og Kostpenge i 1715, da Hs. Højærværdighed var „fraværende med kgl. Majestæt i Campagnien“ af Qvitanbogen ses at være forestaaet af Rector. Efter Confessionarius Johan Frawens Entledigelse gik i 1736 de omhandlede Forretninger over til begge Skolarcher i Forening, indtil efter Confessionarius Bluhmes Død i 1753 Amtmanden atter overtog Enebestyrelsen af Skolens Midler. Ved denne Lejlighed udgik der — i Anledning af, at Bluhmes Arvinger havde vægret sig ved, saa længe Boet endnu laa under Skiftebehandling, at udlevere Amtmanden de i Confessionarii Værge hidtil beroende Skoledoku-

*) Otto Pogwisch til Palstrup og Salto blev Lehnsmand over Frederiksborg Lehn fra 1. Maj 1648, han fik 26. Februar 1662 Ordre til at aflevere Frederiksborg Slot og Gods til Johan Christopher Korbitz, men overtog igjen 4. Juli 1662 Inspektionen over Frederiksborg Amt, indtil han 18. Maj 1665 fik Ordre om at fratræde det. Han var tillige Landkommissair fra 11. Decbr. 1649, Assessor i Krigcollegiet 1661 og Generalkrigscommissair for Danmark 15. Marts 1662.

menter — en kgl. Resolution af 14 Decbr. 1753, hvori udtales, at Hs. Majestæt „finder det billigt at Skolens Regnskaber stedse bør være i Forvaring ved Frederiksborg Amts Arkiv som et publique Sted, hvor Skolen er nærværende og alle Ting desangaaende bliver behandlet, hvilket og saaledes skal have været brugeligt i afgangne Geheimeraad og Oberjægermester v. Grams*) Tid, indtil han i 1736 formedelst Alderdom og svage Omstændigheder overleverede alle Skolens Dokumenter til den nu ved Døden afgangne Hofpræst Bluhme.**).“ En Designation af s. D. over, hvad der i Henhold hertil afleveredes til Amtmanden, findes i Confessionarii Arkiv i Provins-Arkivet. Den lyder paa 63 Nr. af Bøger og Dokumenter, samt 20 Obligationer, og har for saa vidt Interesse, som man synes derfra at maatte kunne slutte, ikke alene at samtlige paa Designationen opførte Sager endnu findes i Amtsarkivet, uanset at Dahl delvist nævner dem som gaaede tabte ved Skolens Brand, men tillige at der i 1753 ikke har existeret andet Skolarchatarkiv end denne kvantitativt fattige Samling. Enkelte af de vigtigste anføres nedenfor:

Designation

over, hvad der af „skrevne Bøger, Breve, Dokumenter og Obligationer med Viidere, Friderichsborg Skoole

*) Frederik v. Gram var Amtmand over Frederiksborg og Kronborg Amter 1718—1741.

**) Johan Bartholomæus Bluhme, født 1681 i Sydslesvig, blev tysk Hofpræst 1728 og var kgl. Confessionarius fra 1733 til sin Død 1753 — Degnen Herlov Dalhoff, der blev Student fra Skolen 1745, fortæller i et af ham efterladt Lexicon: „Da vi efter Sædvane viste Skolarchen vore Testimonia af Skolen, holdt han en smuk Tale for os paa saa godt Dansk som han kunde og lignede os ved Skibe, som hidindtil havde staaet i Doquen, men nu skulle ud i den vilde Søs, og hvor fornøden en god Styrmand var os“. 12*

Vedkommende“ afleveres til Hr. Geheimeraad, Amtmand F. C. v. Gram*) i Henhold til kgl. Res. af 14. December 1753.

1. En Bog in quarto over Elefantriddernes Gaver,
2. En Regnskabsbog for 1633—1665,
3. Skolens Regnskabsbog for 1665—1753,
4. Qvitansbog for 1650—1689 i halv Foliant,
5. Do. in quarto,**)
6. Skolens Bygningsregnskab, in quarto, 1673—1753,**)
7. Christian IV.s Original Fundats af 1630,
16. Kgl. Bevilling 24. Octbr. 1678 om Melbye Degnekald,
20. Kgl. Benaadning 1. Avg. 1685 af 100 Rdl. til Rector,
21. Kgl. Bevilling 30. April 1687 om Degne-Refusion,
25. Kgl. Anordning 26. Novbr. 1698 om Taxation af Sædedegne,
26. Kgl. Anordning 26. Novbr. 1698 om Indkomsten af Ligbegæng,
30. Rentekammer Brev 19. April 1704 om 100 Rd. til Rector Grænov,
32. Kgl. Majestæts Befalinger og andre Godtfolks Rekommandationer paa nogle sære Personer at indtage i Frederiksborg Skole,
33. Adskillige Kvitteringer,
35. Fortegnelser paa Degne Renten, som gaar til Skolen,
36. Fæste Breve paa Degne Tiender, som ligge til Skolen og andre saadanne Breve hos,

*) Frederik Carl Gram, Søn af foranførte Overjægermester Frederik Gram, vor Amtmand i Frederiksborg og Kronborg Amter 1741—1771, han blev dog allerede 3. Februar 1736 Medadministrator over Frederiksborg Skoles Midler.

***) I Skolearkivet findes en Qvitansbog for 1690—1723, samt den under Nr. 6 opførte Regnskabsbog, der dog gaar til 1782 inkl.

47. Mag. Huuswigs*) Beskikkelse til Berthel Andersen om Spisningen med flere Breve samme angaaende og Inspektørernes Anordning, at Collegæ Scholæ søger deres Bord i Communitet tiligemed Disciplene,
51. Kgl. Befaling 19. Juli 1737 om Onsdags Prædikens Afskaffelse,
53. Kgl. Befaling 22 Novbr. 1737 om den resterende Degnepensions Inddrivelse ved milit. Execution,
59. Kgl. Befaling 25. Maj 1743 om Kaldsret til Karlebo og Bloustrød Degnekald.

Lærerpersonalet

bestod ifølge Fundatsen af Rector og 2 Colleger, som antoges af Skolarchatet. Rector underviste i Mesterlektionen, hver Hører havde sin Klasse i samtlige Fag. Paa en Tid, hvor Theologien enemægtig bredede sig i Academiets Høresale, falder det naturligt, at Latinskolen smittedes af Duffen ovenfra, og at dens Lærerpersonele ikke blot betragtedes som halvt eller helt geistlige Personer, men i Virkeligheden varetog Functioner, der efter deres Væsen ganske tilhørte Kirken. At dette gav uheldig Tilbagevirkning paa Undervisningen, er en Selvfølge, det spredede Interesserne, sinkede Skolens Gjærning og løsnede dens Baand. Allerede Fundatsen af 1630 havde paalagt Skolemester og Hørere at forestaa Sangen i Slotskirken og vekselsvis at prædike om Søndagen. I Anledning af Conrector Bielefeldts Ansættelse ved Skolen fremdrages i et kgl. Reskript af 1670 disse Pligter paany, det hedder:

„Anlangende Figural Sang og Musik til Bryllupshøjtid i Kircken at for rette, da skal dermed imellem Skolemesteren og Conrectoren for holdis som tilforn,

*) var Slotspræst 1645—70.

doeg at Hørerne endelig med Musicerer og Siunger, som derfor bør at forestaa Musiquen oc her effter niude deres Qvota effter Advenant aff det som for Musiquen betallis hos Rectoren. Her for uden at Hørerne skiffes til om Ugen at Informere børnene i Sangen, ved taflen i Skolen de ordinaire for ordnedé Timer, at de kand vennes til at siunge med, saa Chorall Sangen i Kircken des bedre kand vedlige holdes.“

Ved den af Skolarchatet i 1676 til Latinskolen henlagte Bedestund paalagdes det, som foromtalt, Rector og Hørere i Slotsprædikantens Forfald at holde Bønnen og dermed saavel som med Onsdags Prædikenen i Slotskirken*) at handle som det sker i Vor Frue Kirke i Kjøbenhavn, og af et kgl. Reskript af 9. Marts 1680 ses, at Skolen paa den Tid har været brugt hver Søn- og Helligdag til Aftensangs Prædiken, foruden til Ligprædiken over de fleste Lig. Den Indtægt, som ad sidstnævnte Vej tilflød Skolen, bestemmes i følgende Aktstykke af 26. November 1698:

„Efttersom Mag. Jens Christophersen Lidøe, Rector udj Friderichsborg Skole, for oss Allerunderdanigst hafver ladit andrage, hvorledis de Accidentser, som kunde være ham saavel som Hans Collegæ og Fattige Skollebørn til nogen Hielp, dennem mestendelen skal være fragaaen, idet der hele Aar moxen ikke for to eller tre lig til Skolen betalis, da hafver vi effter Allerunderdanigst Ansøgning og Begiering Allernaadigst for Godt befunden, at bevilge og anorddne, at de som lader føre deres lig derfra andensteds hen til at nedsette, skal her effter betale til Skolen, ligesom De betaler, naar lig Prædiken i

*) Afskaffedes først i 1737.

Slotskirken bevilges, nemlig 4 Rd. 3 Mk., saa skal og alle de, som lig Prædiken i Skolen lader gjøre, betale for hel Skole 2 Rd. 1 Mk. 4 ß, og de som lader deres døde begravne uden lig Prædiken, erlegge for halv Skole 1 Rd. 10 ß, med mindre de kunde være fattige og forarmede, og paa det alting derudj des rigtigere kan tilgaae, saa skal Kirkevergerne være forbunden ey at tilstæde Klokkerne at lade Grafve til noget lig at nedsette, førend Skolen paa ovenskrefven Maade er bleven fornøyet og betallt.“

Nedenstaaende af Rector P. Bendtsens Notitser uddragne Pris Courant præciserer Satserne:*)

- a. For halv Skole betales. . . . 1 Rd. „ Mk. 10 ß,
og da synger 6 af Mesterlexe à 4 ß,
4 - 3. lexe à 2 ß,
2 - 2. lexe à 2 ß,
Hørerne hver 1 Mk.,
Rector 2 Mk. 6 ß,
- b. For hel Skole betales 2 Rd. 1 Mk. 4 ß,
- c. For Sang i Kirkeporten uden at
gaa omkring Graven 2 Rd. 5 Mk. 4 ß,
- d. For Sang omkring Graven lige
til Kirkeporten 3 Rd. 3 Mk. 4 ß,
- e. Naar Slotsklokkerne tillige ringe
betales dobbelt imod, hvad der
ellers gives for hel Skole . . 4 Rd. 2 Mk. 8 ß,

Lærerpersonalet havde til Tider været anseligere. Det talte saaledes i 1656, efter at Skolen 6 Aar tidligere var bleven bleven forøget med en Klasse, foruden Rector og 1 Conrector, 3 Hørere og 1 Cantor, men det varede, som det udtrykkelig hedder (Bendt-

*) Man mindes derved om Erasmus Montanus 1. Akt. 3 Scene:
„illegemaade: vil Du have fint Sand eller slet og ret Jord?“

sen) „kun nogle faa Aar“, nemlig til 1660. Ni Aar efter dukker atter en Conrector op, som forsvinder 1688 og først gjenfindes i Tidsrummet 1759—66. I Dekadenceperioden var Klassernes Antal formodentlig bragt ned til det fundatsmæssige, men man havde efter nederste (1ste) Klasses Inddragelse bevaret de gamle Benævnelser: 2den og 3die Lektie for de to tilbageblevne. Kun paa denne Maade forklares den vaxlende Betegnelse, snart „øverste og nederste Collega“, snart „Collega tertiæ og secundæ classis“ (3die og 2den Lektiehører), hvormed de to Hørere betitle sig selv i Qviliansbogen for 1690—1723. I 1738 antoges atter en 3die Collega, ligesom der noget senere, foruden denne, findes en Informator i Musik*), ganske som en Tid lang i Christian IV's Dage.

Rector havde, foruden den rummelige Fribolig — med Plads i Baghuset til Heste og Køer, samt Have — og normeret Brændsel, oprindelig 100 Rd. aarlig i Løn. I 1685 tilstodes ham som Benaadning andre 100 Rd. aarlig og i 1698 en Lønningsforbedring af endnu 100 Rd.; desuden oppebar han Kostpenge af Skolens Kasse 8 Mk. ugenlig og som Refusion for den Embedet tillagte Uggeløse Degnetrave 48 Rd., ialt 417 Rd. 2 Mk. aarlig. Ifølge Bendtsen havde han, ialtfald ved 1764, fremdeles Græsning til 4 Køer i Præstevangen, $\frac{2}{3}$ af Cantoratets Offer og i Ligpenge:

for Sang i Kirkeporten	1 Rd. 5 Mk. 4 ð
- hel Skole	1 - 3 - 4 -
- halv Skole.	„ - 2 - 6 -

samt i ubestemte Indtægter: Testimoniepenge, Nytaars Douceurer og Introduktionspenge. Kommer dertil, at han gjerne oppebar Kostpenge for 4—5 Disciple, som boede hos ham, maa man sande, at der var „adskillige

* Hofmans Fund. VII., 167.

Observationer“ ved Rectoratet i Frederiksborg. „naar man skulde have det paa den Fod, at det skulde føde sin Mand“.

Hans Pligter specificerer samme Autor: foruden den daglige Skolegjerning, at modtage og uddele Skolens Penge, føre dens Bøger og aflægge dens Regnskab, hvoraf Amtmanden erholdt Kopi, samt ved Skolarchernes aarlige Møde fremlægge Budgetforslag for næste Aar og en Discipelliste med hosføiet Testimonium om den Enkeltes Flid. Naar Nytaar blev sunget ind, hvad der skete strax efter Hellig 3 Kongers Dag, holdt han en latinsk Tale. Reglementet for denne Højtid beskrives saaledes:

1. Der synges: I Jesu Navn.
2. En af de smaa Lexerne læser Morgenbønnen.
3. Der synges: Nu lader os alle takke Gud.
4. Den Øverste i Mesterlexen læser Nytaarsdags Bøn.
5. Der synges: Guds Godhed ville vi prise.
6. Oration af de 2 øverste Disciple, en paa solut Latin, den anden paa Vers.*)
7. Der ofres.
8. Rector holder Oration.

Hørerne havde, foruden Værelse paa Skolen med Brændsel og Kostpenge 1 Rd. ugenlig, samt Andel i Ligpenge — henholdsvis 1, 2, 3 og 4 Mk. hver af fornævnte Satser — i aarlig Løn:

øverste Collega . . .	70 Rd.
nederste Collega . . .	50 Rd.

Disciplene.

Kirkeordinantsen af (1537**) havde, som for-

*) Enkelte af disse Produkter ere bevarede i Rigsarchivet.

**) udgik 14. Juni 1539, oprindeligt kun for Danmark, men det blev bestemt, at den indtil videre ogsaa skulde gjælde for Norge, som først i 1607 fik sin egen Kirkeordinants, i det

berørt, taget det lærde Skolevæsen under omhyggelig Overvejelse og givet en Række detaillerede Bestemmelser om Latinskolens Indretning og Plan, som for lange Tider skulde sikre Latinen som Undervisningsfag et Enehæderdømme i Skolen, der selv efter at Naturvidenskaberne vare komne til Gjennembrud og havde forkyndt den forbausede Slægt de evige Verdenslove, endnu længe hvilede som en knugende Mare paa enhver fri Aandsudvikling og vedligeholdte en latterlig Afgudsdyrkelse, hvis Schamaner end ikke i dette Øjeblik ere forsvundne fra Scenen.

Nationalsynoden i Antvorskov i 1546 havde suppleret Ordinantsens Bestemmelser bl. A. med en af Biskop Palladius forfattet Læseplan for de forskjellige Klasser, sigtende til et ensformigt Valg af Lærebøger, og Christian IV. havde i sin Skolereformats af 1604 givet de lærde Skoler en hel ny Forfatning, der medførte Optagelsen af flere ny Discipliner, som Græsk, lidt Geometri og Arithmetik blandt Skolens Fag. Hans Skolereglement af 1631, som nøjagtig bestemte, hvilke Bøger der skulde læses i hver af Skolens Lektier, indeholder slige oprørske Sætninger som disse:

„Da det latinske Sprog ikke forstaas af alle de Disciple, der de søgne Dage gaa i Chor, og endnu mindre af Almuesfolk, der ikke sjelden indfandt sig der for at bede, synes det mest passende, at denne Gudstjeneste holdtes i Modersmaalet.“

og et andet Sted:

„At tale Latin var vel et herligt Skoleexercitium for Ungdommen, men dog ikke førend denne var kommen saa vidt med Sprogets Dyrkelse, at den

Hele dog overensstemmende med den forrige. Der nævnes i det 16. Aarh. Latinskoler i Trondhjem, Bergen, Hammer, Oslo, Kongelo og Marstrand, ved 1671 foruden de 2 førstnævnte Christiania, Christianssand. Skien, Frederikshald.

nogenlunde kunde explicere sig uden at begaa altfor mange Barbarismer.“

— og dog stod Skoleundervisningen ved Begyndelsen af det Tidsafsnit, som er skildret i nærværende Afhandling, i alt Væsenligt paa Kirkeordinantsen af 1537 med hele dens Apparat af aandeligt Høveri, endnu sad Latinen almægtig i Højsædet, endnu dreves Eleverne 3 Gange daglig i Chor.

Lad os da se, hvad denne Kirkeordinants siger:

LX. „Wdy huer kjøbsted schall werre en Latine Schole oc dvelige oc bequeme forstandere, som dennom kunde regere, III eller II wdj dett minste.

LXI. Den første lectie maa werre for dennom, som lere ABC oc som lere att staffue. De skole lere att lesse aff de bøger, der met ABCD inde holder Pater noster, Credo, de X bvdord; Dobsens oc Naduordzens ord, Huilcke mand schall om afftenen lade gaae hiem met to glosser.

Lessesincher, som ere komme af ABCD bogen oc haffue lert noget saa hen att lesse, de skole haffue Donatum oc Catonem. Ja Catonem skole de lere at lesse, men Donatum at tye ord for ord. Vnder dess skole de oc huer dag schriffue oc wijse deris schriff.

„Den anden lectie maa werre for dennom, som kunde ret lesse oc lere Regle in Grammatica. Deres bøger skole werre om morgenen Grammatica Philippi oc for en øffuelse in Grammatica maa de haffue Esopum att tye oc wenne seg saa wnder dett samme till met at declinere oc coniungere effter. Effter middag Esopi Fabulas oc om afftenen Moselani Pædagogiam, oc naar de ere noget redske der wdj, saa maa dennom faas till met nogre Colloquia

Erasmi aff de beste oc skiønniste, Vnder dess skole de flitelig øffues, at de altid (!) tale Latine, schriffue ret oc lere at tye ret konstelig oc om afftenen schall mand giffue dennom et prouerbium oc lade dennom der gaee hiem met, Saa de sijge det opp igien om morgenen.

LXII. Den tridie lectie maa werre for dennom, som noget ydermere er forbedret in Grammatica, de noget saa hen kunde declinere, coniungere oc tye, deris bøger maa atter werre om morgenen Grammatica Philippi, Huor dennom da Terentius atter schall tagis igien till att øffue dennom in Grammatica. Mand schall oc lade dennom tye og sijge Reglerne der till in Grammatica wden att. Om efftermiddagen schall dennom forlessis Terentius, Huilcken de oc skole lere wden att, Oc naar de haffue der wdj noget forbedrit seg, nogre wdualte Comediæ Plauti, Om afftenen nogre de steckiste Epistolæ Ciceronis eller noget andet saadant. Disse skole altid tale latine, huer dag noget oppsijge aff Terentio, En sinde huer wge schriffue Episteler, Oc om afftenen gaee hiem met II verss, som halfluer een skiøn forstand om gode seder etc.

Den fierde lectie wdij de Scholer, som Scholemesteren er sielff tridie, maa werre for dennom, som kunde nu noget saa hen bode tale og schriffue latine. Deris bøger maa være atter Grammatica-Philippi om morgenen, Huor att der till een øffuelse in Grammatica Vergilius well maa tagis igien, oc nest wdtyelsen schall dennom der wijses de merckeligste Figurer som er y orde, oratier oc sententier, oc naar de der

wdj ere well øffuede, Da maa dennom till met om syer fore lessis *Dialectica* oc *Rhetorica-Philippi*. Om efftermiddagen *Vergilius*, oc der nest *Metamorphosis Ouidij*, Om afftenen *Officia Ciceronis* eller hans *familiares Epistolæ*. Disse, offuer dett att de inted andet skole tale end latine, skole oc huer dag opplesse nogre verss aff *Vergilio*, Stijlen skole de flitelig øffue Oc huer wge skole de giøre *Episteler* eller verss.

LXIII. Den femte lectie maa werre for dennom, som ere nu maadelijgen hen forsøgte y latinen, oc siunes att haffue nu well styrckit nemmit, Saa att de nu kunde schriffue oc tale ret oc goed latine, Dennom maa *Scholemesteren* well fore lesse noget fundament wdj *Græisch*, Men dog, saa att det skeer forvden all affdrag oc forsømmelse wdj latine, Di deris meening er wldelig, som wille att børnen skole lere *Græisch* oc *Hebreisch*, førend de faae noget fremmelig forbedrit seg wdj latinen.“

Timetabellen lød som følger:

Mandag, Tirsdag, Torsdag og Fredag.

- Kl. 6—8 Morgen. Hele Skolen Øvelse i Grammatik; Analyse, Udtale, Ordsammenhæng.
- Kl. 8 Øverste Lektier søge Choret, nederste overhøres; naar hine komme tilbage, oplæse de *Catechismus* og gaae derefter hjem.
- Kl. 12—1 Sang.
- Kl. 1 Særskilte Øvelser i de 3 Lektier: 2. Klasse i *Esop*, 3. Klasse i *Terents*, 4. Klasse i *Virgil*.
- Kl. 2 Øverste Lektier søge atter Choret, nederste overhøres.
- Kl. 3—5 Særskilte Øvelser: 2. Kl. i *Pædalogia*, og *Proverbiet* læres til om Morgnen, 3. Kl. i

Ciceros „steekeste“ Epistler, og 2 Vers læres til om Morgenens, 4. Kl. i Ciceronis Officiis, og nogle Vers af Virgil læres til om Morgenens.

Fra St. Simon og Judæ Dag til Kyndelmisse begyndte Skolen Kl. 7, Choret gik hjem Kl. 9 og Skolen sluttedes Kl. 4.

Onsdag overhøretes alle Lektier, et Emne gaves til Epistler eller Vers. Choret gik hjem efter Guds-tjenesten Kl. 8 og kom ikke mere i Skole den Dag.

Lørdag var udelukkende helliget Religionsunder-visning. Catechismus udlagdes, for de ældre Elever oplæstes et Stykke af det nye Testament, nogle af Davids Psalmer eller Salomons Ordsprog, og derefter dimitteredes Skolen.

Nutidens kærlige Forældre vilde meget frabede sig, at man jog deres stakkels Børn i Skole Kl. 6 om Morgenens. Christian III fortrød sin Lemfældighed; thi i en Forklaring af 1555 til Ordinantsen hedder det:

„Scholebørn schal opueckis naar 5 slar, i Scho-len halvg. 6 om vinteren, naar sex slar saa fremmt de ey wille haffue hvg oc skole deris Donatus alle tijder werre deres første leyse.“

Samme Dokument forbyder Skolemester og Hørere at møde drukne i Skolen, at straffe med Ferle — men vel med Ris — „doeg maa den ferle staa tillstæde for rebalder, som seg oppsetter mod Scholemester eller Hører“, og Peblinger og Degne at gaa med Hat eller bære Daggert. „Huilcke deigner eller peblinger der tage drick uare, uittløff, kaarweden, boleri, jom-frvkrenckelse, huggebasserij eller anden ballstyrighet indbyrdis, de skole straffis oc foruisis Scholen.“

Efter den Dosis, der bødes de ulykkelige Peblinger til daglig i Skolen, maa deres Biforretninger som Chordrengene eller Løbedegne have været en ren

Svir. Skolarchatets fornævnte Instrux af 1676, hvori det

„strengeligen forbiudis sig noget tillforhandle aff Skoole Børnene uden deris Skoolemeesters tilladelse eller at tillstæde Skolebørnene at være i deris huuse till Dobbelt och Korte-Leeg eller anden Spill, till Øll, brendewiin och Toback-Drich eller nogen anden uteerlighed,“

kunde antyde, at Disciplene ogsaa paa Christian V's Tid „varetoge Balstyrighed“.

Løbedegnene inddroges, som foromtalt, 1683, men længe derefter ses Frederiksborg Disciple at have forrettet Sangertjeneste i Kirken og ved Ligbegængelser, i sidstnævnte Fald endog med en reel Fortjeneste af 2—4 þ pr. Mand, ligesom vi finde, at der ved Aabningen af Kirkeblokken altid har været forlods udtaget 2 Rd. til hver af de 2 Disciple, der gik med Tavlerne i Kirken.

Paa musikalske Øvelser synes der i denne Skole at have været lagt mere end almindelig Vægt; de omtales i begge Fundatser, saavel som i Reskriptet af 1670, og i Regnskabet for 1636—38 findes endog Basuner og Violer indkjøbte, om end Instrumentalmusiken næppe længe har været dreven som Undervisningsgjenstand.

Det er tidligere omtalt, at der uddeltes rigelige Kostpenge til Disciplene. At allerede Skolens Stifter havde Sind for disses Tarv, fremgaar af et Reskript fra 1647, hvori paalægges Skolarchatet at udsætte Skolens Kapital saaledes, at Halvparten af Renten forfaldt til Paaske, Halvdelen til Michaeli,

„paa det den, som forne børn tillkaast holder, i tijde kunde haffue middel till at indkiøbe huis till dieris Vnderholding kunde behøffues . . . och dieris tall, som fri kaast niuder at kunde formee-

ris . . . och huis af Blocken udj Slotzkircken Aarlig till Schoelen vdtags, dett schal till Schoelebørnenes kleder, bøger, Papiir och anden fonødenhed uddeelis.“

Fra første Færd var Forholdet ordnet derhen, at Hørere og Disciple spiste sammen, og Skolen betalte Kostpenge for hvert Individ hos den paagjældende Vært; i 1633—34 saaledes til Snedker Chr. Fredemacker for 12 Disciple à 5 Mk. om Ugen, fra 1637 nævnes istedetfor ham forrige Skriver paa Slottet Simon Christensen, 1643—46 bespiste Mester Tilleman Willadzen 19 Disciple, derefter nævnes atter Simon Christensen med 5½ Mk., senere 6 Mk. pro persona. „1656, den 4. Junij, siger Bendtsen. da Disciplerne spiiste hos Berthel Hansen, revolterede de og kom lidt efter lidt ilave igjen. 6 bleve relegerede. Da Berthel ikke længere vilde spiise dem, vilde ingen annamme dem tilhobe i Pestens Tid. Hver fik da 1 Td. Rug eller Byg om Ugen saa længe det kunde strecke til, men Disciplerne løb bort, for ingen vilde spiise dem, nogle kom igien, nogle icke.“ I 1658 nævnes dog Knud Bertelsen som Spisevært og i de følgende Aar Mette, salig Knud Bertels; men dermed synes Ordningen at være ophørt. En Notits hos Lidøe oplyser herom: „Samtidig bestemtes, at dend spiisning hos Mette Knuds, som hidindtill havde niudt 1 Rd. for huer af Disciplerne om Ugen, skulde till St. Hans Dag ophæves, Thi effterdj andre got folck i Byen vilde spiise dem for 1 Slet Daler om Ugen, Siuntet dett ey Skoelens gavn at give Hende 1 Rd. og foruden Aarlig 5 Slett Daler till Consumption for huer person. Thi eragtedes det gafnligen at andwende dett paa andre fattige Discipler, som kunde hielpes ved denne forandring.“ — Det fornævnte Reskript af 1670 nævne i Instruxen for Conrector, at han skal have flittig

Inspection med underhavende Disciple, „att allting schickeligen oc forsuarligen med disciplinen og Spiiszningen i Closterit kand forrettis“, men giver ingen Nøgle til Forstaaelse heraf.

I 1679 synes der at have hersket en Overgangstilstand til Qvitansbogens Ordning for 1690—1723, nemlig at Disciplenes Værger erholdt udbetalt Kostpenge for dem 1 Gang aarlig — idet Grænovs Uddrag som 2 særskilte Udgiftposter for Aaret 1679 opfører:

1) Disciplers Kost, som nød ugenlig 1 Rd., 2) Andre, som ikke spiisede, men fik deres Kostpenge.

Hofman siger, at Kostpengene paa hans Tid (1750) vare i øverste Lektie 4 Mk., i tredie Lektie 3 Mk., i anden Lektie 2 Mk. Qvitansbogen har de samme 3 Satser, men hvorvidt paa dens Tid den Hofmanske Klassifikation har været strengt overholdt, lader sig ikke dokumentere. Der er Disciple som ses lige fra Indtrædelsen i Skolen at have oppebaaret 4 Mk. ugenlig, men der er jo intet i Vejen for, at en saadan Elev kan være bleven optagen i Mesterlektien; denne bestod, ligesaa godt som de andre, af højst uensartede Elementer.

Om det aarlige Discipeltal lader sig nu intet Bestemt opgive. Kostpenge betaltes i de sidste Decennier af den omtalte Periode for 30—40 Elever om Aaret. Dimittendernes Antal udgjorde i samme Tidsafsnit 5—6 aarlig, forøvrigt var der enkelte Aar, der ikke sendtes nogen til Universitetet. De erholdt ved Afgangen i Juni Maaned hver et Gratiale af 4 Rd., fra først af (1638) som „hielp till kleder“, senere „til Testimonia“.

Rettelser:

Noten Side 26: Kongelo; læs Kongelv.
Henvisning i Noter til Tillæg bortfalder..

Supplement

til

personalhistoriske Optegnelser

om

Rektorerne

ved

Frederiksborg lærde Skole.

Af

J. N. Schultz,

Lærer ved Frederiksborg Elementarskole.

Efterfølgende Biografi er taget af et Manuskript, forfattet af H. P. Dalhoff, Hvirring, 1784, dim. fra Frbrg. l. Skole 1745, og mig venligst overladt til Afbenyttelse af Hr. Forretningsleder Sofus Elvius, hvorfor jeg bringer ham min Tak.

Sz.

Schröder, Johannes, er født 4. Februar 1696 i Helsingør, hvor hans Fader i mange Aar var Kapellan, siden Sognepræst til den danske eller St. Olai Kirke. Hans Moder var Sophie Rosenmejer. Blev i sin første Barndom sat under privat Information hos Magister Peder Clod, som da var 2den Lektie-Hører, men siden blev Rektor ved Helsingør Skole, af hvem han 1715 blev dimitteret til Akademiet. 1716 Exam. phil. og derefter 3die Lektie-Hører ved samme Skole. 1717 Exam. theol. 1719 rejste han med vedkommendes Tilladelse udenlands og lod imidlertid sin Lektie forsyne ved en anden; studerede i Wittenberg Theologi og de orientalske Sprog, da han tænkte paa at blive Præst. 1720 blev han 4de Lektie-Hører i Helsingør. 1721 blev han af Biskop Deichmann i Kristiania begjert at informere hans to yngste Sønner; det han fyldestgjorde og blev der til 1722, da han blev Rektor i Frederikshald i Norge. Her fandt han Skolen og Byen i en ynkelig Stand; Byen havde Borgerne selv nogle Aar forhen opbrændt for at udjage Fjenden. Skolen var plat øde, Disciplenes Tal var kun syv ialt. Men den kom snart paa Fode igen ved hans berømmelige Flid. 1730 Rektor ved Frederiksborg lærde Skole i den afdøde Grenows Sted (ikke Tilfældet; se Skolens Progr. 1897 Sz.). 1756, da et andet Embede var ham tilbudt (sc. Domprovstiet til Roskilde, hvorpaa han endog havde faaet confirmeret Vocation og havde bekostet sig Præste-Klæder), hvilket han for visse Aarsager ikke erholdt, blev han uden Ansøgning beskikket til Professor philosophiæ ved Kjøben-

havns Akademie. endskjønt han forblev fremdeles som Rektor ved Frederiksborg Skole. 1760 blev ham en Conrektor adjungeret cum Spe Successionis (en Mag. Povl Benzen, en Hattemagers Søn fra Kjøbenhavn) for at lette ham noget af det besværlige Skole-Embede. 1766 søgte og erholdt han sin Dimission for Alderdoms og Svagheds Skyld, saaledes at han til sin Død nød den visse Løn, han som Rektor havde haft. 1724 g. m. Gunild Bendike, en Kjøbmandsdatter i Frederikshald. Denne store Philolog, større Theolog og størst Kristen skal en Gang have sagt om mig, ti Aar efter at han havde dimitteret mig: af alle de Disciple, som jeg har læst for, har jeg mindst kjendt den lille Dalhoff; thi i hvor stor Skjælm i det smaa, var han dog mindst i det store. Jeg derimod skriver med Overbevisning: at han var den uskyldigste Rektor, den oprigtigste Ven, den taalmodigste Mand, den ømmeste Fader, som jeg har kjendt. Kun Skade, at han ikke bedre kendte os, og vi vort eget Gavn. Han prædikede ofte i Slotskirken extempore. Som Enkemand fik han et roligere Liv, men ikke i alle Dele fornøjeligere; thi næsten alle hans Børn udartede; af ingen havde han synderlig Glæde, og af nogle stor Sorg. Han vidste intet med sig selv, ikke en Gang dette, at han lignede Eli. Endnu maa dette remarcveres, at paa alle de Testimonia scolastica, han har udgivet (den største Del ejer jeg) findes ikke een Titel til Professorerne som den anden. Min Sjæl dø de retfærdiges Død.

Skrifter.

Disp. de Poenitentia Infantum, Ioel 2,16, Wittenberg 1719 (se Sk. Prg. 1897 Sz).

Skoleefterretninger

ved

Rektor C. Iversen.

I.

Examiner.

1. Afgangsexamen for Studerende.

De skriftlige Opgaver vare:

Dansk Stil I.

Grundene til og Følgerne af den i vore Dage almindelige Forøgelse af Bybefolkningen og Aftagen af Landbefolkningen.

Dansk Stil II.

Island og dets Betydning for Norden.

Latinsk Version.

Ex A. Cornelii Celsi de medicina libro primo.

Ut alimenta sanis corporibus agricultura, sic sanitatem ægris medicina promittit. Hæc nusquam quidem non est, siquidem etiam imperitissimæ gentes herbas et alia quædam remedia vulnerum morborumque noverunt; veruntamen apud Græcos aliquanto magis quam in ceteris nationibus excolta est, quamquam ne apud hos quidem a prima origine, sed paucis ante nos sæculis. Nam vetustissimus ejus auctor¹⁾ Æsculapius celebratur, qui, quoniam adhuc rudem hanc scientiam paulo subtilius excoluit, in deorum numerum receptus est; hujus deinde duo filii Podalirius et Machaon, bello Trojano ducem Agamemnonem secuti, non mediocrem opem commilitonibus suis attulerunt. Quos tamen Homerus non in pestilentia neque in variis generibus morborum aliquid tulisse auxilii, sed vulneribus tantummodo ferro et medicamentis mederi solitos esse ostendit; ex quo apparet hanc partem medicinæ solam ab iis esse tractatam, eamque esse vetustissimam. Eodemque auctore disci potest, morbos tum ad iram deorum immortalium relatos esse et ab iisdem opem posci solitam. Verique simile est, nullisdum auxiliis adversæ valetudinis repertis plerumque tamen eam bonam hominibus contigisse ob bonos mores, quos neque desidia neque luxuria viliant; nam hæc duo prius in Græcia, deinde apud nos corpora afflixerunt. Ergo etiam post eos, quos supra nominavi, diu nulli clari viri medicinam exercuerunt, donec majore studio disciplina litterarum²⁾ agitari cæpit; quæ, ut animo hominum præcipue necessaria, sic corpori inimica est. Et initio medendi scientia pars sapientiæ habebatur, ut et mor-

horum curatio et rerum naturæ contemplatio iisdem auctoribus nata sit, scilicet iis hanc scientiam maxime requirentibus, qui corporum suorum roborata quietate cogitatione nocturnaue vigilia minuerant; ideoque multos ex sapientiæ professoribus peritos ejus fuisse acceperimus, clarissimos vero ex iis Pythagoram et Empedoclem et Democritum. Hujus autem, ut quidam crediderunt, discipulus Hippocrates primus quidem ex omnibus memoria dignis ab studio sapientiæ disciplinam medendi separavit, vir et arte et facundia insignis.

¹⁾ auctor her: Dyrker. ²⁾ disciplina litterarum: videnskabelig SysseL.

Fransk Stil.

Dersom jeg havde forladt Saint-Malo den 2den Marts Kløken syv om Morgenen, som jeg agtede at gøre, vilde det have været mig umuligt at gennemstøje Staden og Strandbredden. Den skrækkelige Storm den 2den Marts, som har voldt saa megen Ødelæggelse paa Kysterne af Kanalen, forsinkede Damprens Afgang i 24 Timer og tillod mig at besøge Byen og Havnen, rigtignok idet jeg trodsede en næsten stadig Regn og en forfærdelig Blæst. Min første Tanke havde været at forbaude dette Uheld; men nu er jeg taknemlig for det, thi lakket være det kender jeg nu en af de mærkeligste Byer i Frankrig.

Saint-Malo er næsten omgivet af Vand paa alle Sider, saavel af Naturen som¹⁾ ved Bassiner, der ere gravede ved Menneskehaand; et Bælte af gamle Fæstningsværker med Porte, dække de²⁾ af uhyre Taarne, sammentrænger dens mørke Huse, som kun mod deres Vilje synes at have aabnet Gennemgang for snævre og snævsede Gader. Byens Udseende, betragtet i og for sig, er altsaa ubehageligt og skrækkelig trist, men Turen paa Voldene er i højeste Grad malerisk og karakteristisk. Foran sig ser Tilskueren Havet, saa langt Øjet rækker, til højre Strandbredden og Klipperne, til venstre Klitterne, bedækkede med hvide Huse, og for sine Fødder, paa en frilliggende Klippe, en Grav: Chateaubriands.

¹⁾ saavel som: tant que, ²⁾ dækket: flanqué.

Arithmetik.

1. Ti hele Tal, af hvilke det tredje er negativt, det fjerde positivt, danne en Differensrække, hvis Sum er 65. Find Tallene.

2. Bevis, at en Determinant af nte Orden, i hvilken ethvert Element i det principale Led (Diagonalrækken) er a, medens ethvert af de øvrige Elementer er b, er lig med

$$(a + (n-1)b)(a - b)^{n-1}.$$

Begningsopgave.

Længderne af Kanterne i et Tetraeder $O-ABC$ ere givne saaledes:

$$OA = BC = \sqrt{3} + \sqrt{5}$$

$$OB = AC = \sqrt{2} + \sqrt{5}$$

$$OC = AB = \sqrt{2} + \sqrt{3}.$$

Paa Kanterne OA , OB , OC ligge henholdsvis Punkterne A_1 , B_1 , C_1 saaledes, at

$$OA_1 = \sqrt{2}; OB_1 = \sqrt{3}; OC_1 = \sqrt{5}.$$

Beregn Arealet af Trekant $A_1 B_1 C_1$.

Geometri.

1. Find den Vinkel, hvorunder 2 Cirkler skære hinanden, naar Centerlinien er m Gange saa lang som den ene Cirkels Radius, og Vinklen mellem denne Cirkels Radius til det ene Skæringspunkt og Centerlinien er v : find dernæst Forholdet mellem Centerlinien og den anden Cirkels Radius.

2. En Ellipse har sit ene Brændpunkt i et givet Punkt F og rører en given Linie i et givet Punkt M . Konstruer det andet Brændpunkt, naar Ellipsens Centrum har en given Afstand fra Tangenten.

3. Find Ligningen for den Cirkel, som er bestemt ved Punktet $(-1, 2)$ og ved Skæringspunkterne mellem Linien $y = 3x + 2$ og Cirklen $x^2 + y^2 - 3x + y = 2$.

Projektionstegning.

To Punkter C og T ere givne ved deres Billeder. Linien CT er parallel med den lodrette Billedplan og danner en Vinkel paa 45° med den vandrette. C er Centrum for en Kugle med given Radius; den omskrives med en Kegleflade, der har sit Toppunkt i T . Tegn Billederne af denne Kegleflades Røringcirkel med Kuglen samt Keglefladens Spor i den vandrette Billedplan.

Ved Optrækningen betragtes Keglefladen som ugenomsigtig.

Som tilforordnede Censorer mødte: Prof. Dr. Gertz, Formand for Undervisningsinspektionen, Prof. Dr. Kr. Erslev, Adjunkt Lorentzen, Adjunkt Sundorph, Overlærer Christensen, Cand. mag. Baruel, Rektor Lefolii.

Sprogl.-hist. Retning.	Faderen.	Født.	Dansk Stil I.	Dansk Stil II.	Dansk og Oldn.	Fransk.	Tysk.	Historie.	Latin. skriftlig.	Latin læst.	Latin ulæst.	Græsk.	Naturlære.	Points.	Hovedkar.	
<i>Jens Tyge Lind</i>	Præst.	⁵ / ₆ 1880	g+	g+	mg+	mg	mg	ug	mg+	ug+	mg+	ug+	ug	100 ¹ / ₃	1. K.	
Math.naturvidensk. Retning.	Faderen.	Født.	Dansk Stil I.	Dansk Stil II.	Dansk og Oldn.	Fransk.	Tysk.	Historie.	Aritmetik, skriftlig.	Aritmetik, mundtlig.	Geom., skriftlig.	Geom., mundtlig.	Mekanisk Fysik.	Kemisk Fysik.	Points.	Hovedk.
<i>Georg Sophus Valdemar Mørck</i>	Købmnd.	⁴ / ₁₁ 1877	mg+	mg+	g	g+	g	g+	mg+	mg	g	g	mg	g+	70	2. K.
<i>Niels Valdemar Raaschou. . . .</i>	Over- rels- sagfører	⁹ / ₇ 1879	g+	g+	g	mg+	g	g	g+	mg	g+	g+	mg+	mg	70 ² / ₃	2. K.

Uddelt af Examen var følgende:

2. Almindelig Forberedelsesexamen:

De skriftlige Opgaver vare:

Dansk Stil.

De betydningsfuldeste historiske Minder, som knytte sig til danske Provinsbyer.

Engelsk Version.

A nobleman who resided at a castle in Italy, was about to celebrate¹⁾ his marriage-feast. The weather was splendid and everything promised well; only the sea had been boisterous²⁾ for several days, so that no fish could be supplied³⁾ for the meal. On the very morning of the feast, however, a fisherman made his appearance with a turbot⁴⁾ so large, that it seemed to have been created for the occasion. The whole castle was full of joy, and the fisherman was ushered⁵⁾ with his prize⁶⁾ into the saloon, where the nobleman, in the presence of his guests, requested him to put what price he would on the fish, and it should instantly be paid him. „One hundred lashes“⁷⁾, said the fisherman „on my bare back, is the price of my fish, and I will not take more or less“. The nobleman and his guests were not a little astonished, but the man was resolute, and there was no other means of getting the fish. At length the nobleman exclaimed: „Well, let him have his will, but don't strike too hard, and let the price be paid out in our presence“. After the first fifty lashes the fisherman exclaimed: „Hold, hold! I have a partner in the business, who is to receive one half of the payment“. „What“, said the nobleman, „are there two such madcaps⁸⁾ in the world! Who is he? „You need not go very far for him“, said the fisherman; „it is your own porter⁹⁾, who would not let me in, until I promised that he should have the half of whatever I received for my turbot“. „Oh, oh...“¹⁰⁾, said the nobleman, „bring him up instantly; he shall receive the stipulated¹¹⁾ half with the greatest justice“. This ceremony being finished, he discharged¹²⁾ the porter and amply rewarded the fishermann.

1) to celebrate, at højtideligholde. 2) boisterous, urolig. 3) to supply, at skaffe til Veje. 4) turbot, Pighvarre. 5) to usher, at føre. 6) prize, Fangst. 7) lash, Piskeslag. 8) madcap, Galehuslem. 9) porter, Portner. 10) oh, oh, ja saa. 11) stipulated, aftalt. 12) to discharge, at afskedige.

Arithmetik.

1. Find Værdien af

$$(\alpha^2 - 4)(\beta^2 - 4),$$

naar α og β ere Rødderne i Ligningen

$$5x^2 - 9x + 3 = 0.$$

2. Find x , y og z af Ligningerne

$$b x - c y = a$$

$$a y - b z = c$$

$$c z + a x = b$$

3. Produktet af to Tal er 16464, og deres mindste fælles Mængfold er 21 Gange saa stort som deres største fælles Maal. Find mindste fælles Mængfold og største fælles Maal for de to Tal. Hvilke kunne disse Tal være?

Geometri.

1. I Trekant ABC er der indskrevet et Parallelogram CDEF saaledes, at CD og CF ligge paa to af Trekantens Sider, og at AF halverer Vinkel A.

Bevis, at $AE = CD$, og udtryk Længderne af de Stykker, hvori D deler AC, ved b og c , idet $AC = b$ og $AB = c$.

2. En retvinklet Trekant samt Hypotenusens Median tegnes; bevis, at Cirkelen over denne som Diameter gaar gennem Fodpunktet af Hypotenusens Højde og gennem Midtpunkterne af Kateterne.

Hvor mange Grader indeholder enhver af de 5 Buer, hvori Cirkelperiferien er delt, naar den ene af Trekantens spidse Vinkler er 35° ?

3. Til et Punkt A af en given Cirkel er der draget Tangenten samt Diameteren AB; konstruer en ret Linie gennem B, der skærer Cirkelperiferien i C og Tangenten i D saaledes, at $AD = 3 AC$.

Praktisk Regning.

1. Hvor mange Tønder Land indeholder et Stykke Jord, der har Form som en Firkant med Siderne

$$2449,5 \text{ Fod}$$

$$2449,5 \text{ —}$$

$$1414,2 \text{ —}$$

$$2828,4 \text{ — ?}$$

Vinklen mellem de to første Sider er 60° .

1 Tønde Land = 14000 Kvadratalen.

2. Den 1. Januar 1898 stiftede den danske Stat et Laan; for hver 970 Kr., som den modtog af Laangiverne, maatte den udstede en Obligation (et Gældsbevis) paa 1400 Francs, af hvilke der aarlig skal betales 3 pCt. i Rente. Af saadanne Obligationer udstedtes i det hele 72000. Statskassen maatte befale Omkostningerne ved disses Trykning og andre Omkostninger, i alt 488333 Kr. Hvor mange pCt. p. a. maatte Statskassen i Virkeligheden betale?

$$1 \text{ Franc} = 72 \text{ Øre.}$$

Som tilforordnede Censorer mødte: Prof. Dr. O. Jespersen, Prof. Dr. Kr. Erslev, Adjunkt Lorentzen, Adjunkt Sundorph, Overlærer Christensen, Prof. Grønlund, Rektor Lefolii.

	Fødselsdag.	Optagen.	Faderen.	Dansk Stil.	Dansk.	Engelsk.	Tysk.	Fransk.	Historie.	Geografi.	Regning.	Arithmetik.	Geometri.	Naturhist.	Naturlære.	Orden.	Points.
<i>Thorvald Ham- mer</i>	$\frac{23}{9}$ 1878	$\frac{19}{8}$ 92 I	Lærer.	g	mg ÷	mg	g	mg ÷	mg	mg	g	mg	g	g	ug ÷	mg ÷	98
<i>Rasmus Thor- vald Hansen</i>	$\frac{11}{8}$ 1881	$\frac{20}{8}$ 94 I	Gaard- ejer.	g	mg ÷	mg ÷	mg	—	mg ÷	mg +	g +	g	g +	mg	ug	mg ÷	$93\frac{2}{3}$
<i>Ludvig Chri- stoffer Hellmers</i>	$\frac{7}{16}$ 1881	$\frac{21}{8}$ 93 I	Forpag- ter.	tg +	mg ÷	g +	mg ÷	—	g ÷	g +	tg +	tg +	tg	g +	mg ÷	g	67
<i>Harald Carl Henriksen</i>	$\frac{15}{16}$ 1882	$\frac{20}{16}$ 94 I	Pedel.	g +	mg ÷	mg ÷	mg	mg +	mg	mg ÷	g ÷	mg	tg	g ÷	mg	mg	$93\frac{2}{3}$
<i>Ernst Valdemar Jensen</i>	$\frac{18}{12}$ 1881	$\frac{20}{8}$ 94 I	Skræ- der.	mg	mg	ug ÷	mg +	ug ÷	ug ÷	g	mg	mg +	g +	mg	ug ÷	mg +	113
<i>Viggo Albert Ry- dahl Jensen</i>	$\frac{27}{11}$ 1881	$\frac{19}{18}$ 96 III	Sadel- mager.	mg	mg ÷	mg +	mg	mg ÷	mg +	ug ÷	g ÷	ug ÷	g	mg ÷	ug ÷	mg +	$107\frac{1}{3}$

Udfaldet af Examen var følgende:

3. Fjerde Klassen Hovedexamen.

De skriftlige Opgaver vare:

Dansk Stil, Arithmetik og Geometri
som ved alm. Forberedelsesexamen.

Latinsk Stil.

Da en Rigmand (engang) vilde afholde¹⁾ Lege, kom der blandt de øvrige Kunstnere²⁾ en Spasmager³⁾, som sagde, at han vilde vise en Kunst, som ingen nogensinde havde set eller hørt. Ved⁴⁾ Rygtet herom kom mange Tilskuere sammen i Theatret. Spasmageren traadte frem uden Ledsagere, uden Udstyr⁵⁾, Mængden sad spændt⁶⁾ af Forventning om, hvad der vilde ske. Idet nu hin tilhyllede⁷⁾ Hovedet med sin Kappe⁸⁾ efterlignede⁹⁾ han Stemmen af en Gris¹⁰⁾ saaledes, at Tilskuerne raabte, at han havde en Gris under Kappen, og bød, at han skulde undersøges¹¹⁾. Da dette var sket, og man ikke havde fundet nogen Gris, gav Folket ham stort Bifald¹²⁾. Men en Bonde¹³⁾, som havde været til Stede, lovede, at han den næste Dag vilde gjøre det samme meget bedre. En endnu større Mængde var forsamlet; begge Kunstnere traadte frem; Bonden havde medbragt en virkelig¹⁴⁾ Gris, som han skjulte under sin Kappe. Spasmageren gryntede¹⁵⁾, Mængden klappede; men Bonden trak sin Gris i Øret¹⁶⁾, saa den skreg¹⁷⁾ af Smerte. Folket mente dog, at Spasmageren havde gjort Sagen bedst, og bød, at Bonden skulde jages bort. Da trak Bonden Grisen frem, og idet han viste Folket den, sagde han: „Se¹⁸⁾ denne viser, hvad for¹⁹⁾ Dommere I ere.“

1) facere 2) artifex 3) scurra 4) ad 5) apparatus 6) suspensus 7) obvolvere 8) pallium 9) imitari 10) porcellus 11) excutio, 3. 12) plausus 13) rusticus 14) verus 15) grunnire 16) trække en i Øret: pervellere alicui aurem 17) clamare 18) En! 19) hvad for udtr. v. qualis.

Som tilforordnede Censorer mødte: Prof. Dr. Gertz, Formand for Undervisningsinspektionen, Adjunkt Lorentzen, Overlærer Christensen, Prof. Grøn-lund, Rektor Lefolii.

	Fødselsdag.	Optagen.	Faderen.	Dansk Stil.	Fransk.	Tysk.	Latin.	Græsk.	Historie.	Geografi.	Naturhist.	Arithmetik.	Geometri.	Points i bele Examen.	Points i Af- slutningsfag.
<i>Christian Frederik Valdemar Christiansen</i>	$15 \frac{7}{17}$ 1882	$20 \frac{9}{8}$ 92 I	Parcel- list.	mg ÷	mg	mg ÷	mg ÷	g +	ug ÷	mg	mg +	ug ÷	mg +	75	$35 \frac{2}{3}$
<i>Axel Valdemar Jensen</i>	$20 \frac{2}{2}$ 1882	$20 \frac{1}{8}$ 94 I	Lærer.	mg +	ug ÷	ug ÷	mg +	mg +	ug ÷	ug	mg ÷	mg	mg	$80 \frac{2}{3}$	36
<i>Johannes Blangsted Jensen</i>	$8 \frac{11}{11}$ 1881	$20 \frac{1}{8}$ 94 I	Smed.	mg ÷	mg ÷	mg ÷	g	g ÷	tg +	g	mg	g ÷	tg ÷	49	$20 \frac{1}{3}$
<i>Ingvald Julius Kieler</i>	$20 \frac{1}{6}$ 1881	$21 \frac{15}{8}$ 93 I	Over- lærer.	mg ÷	mg +	g +	g +	tg +	mg ÷	mg ÷	g ÷	tg +	mg ÷	58	$24 \frac{1}{3}$
<i>Carl Edvard Nielsen</i>	$19 \frac{1}{9}$ 1882	$20 \frac{1}{8}$ 94 I	Læge.	mg +	ug ÷	mg	ug ÷	ug ÷	ug ÷	ug	ug ÷	ug	ug	$84 \frac{1}{3}$	$38 \frac{2}{3}$
<i>Frederik Orla Nielsen</i>	$27 \frac{3}{3}$ 1880	$19 \frac{1}{8}$ 92 I	Gaard- ejer.	g ÷	mg ÷	g +	g +	g +	mg +	g	tg	g ÷	tg ÷	48	$13 \frac{2}{3}$

Udfaldet af Examen var følgende:

To af Disciplene i 5te Klasse, nemlig K. O. J. Degn og A. G. V. Juel-Hansen bestod Tillægsexamen i Latin, begge med Karakteren g.

Til Examination ved Examen i 1899 opgives:

VI.

- Latin: Cicero: Cato major.
p. Milone, cap. 3—6.
Seneca: Gertz Udv. II.
Tacitus: Brickas Udv., S. 1—61.
Horats: Oder I og II.
Breve I.
Vergil: Æneide I.
- Græsk: Herodot: Levy's Udv., S. 1—56, 104—114,
132—159.
Plato: Thriges Udv., S. 1—30, 52—55,
84—98.
Xenophon: Memorabil. I, 1—2.
Demosthenes: Olynthiske Taler.
Homer: Iliade I, II til Vers 483, III til
Vers 384.
Odyssee II, III, IV.
Anthologi: 248 Vers.
- Dansk: Rønnings Literaturh., særskilt Periode
1825—50.
Holberg: Jeppe paa Bjerget og Erasmus
Montanus. Øhlenschläger: Hakon Jarl.
- Oldnordisk: Wimmers Læsebog, S. 45—107.
- Engelsk: Hansen og Magnussen: Læsebog for ældre
Begyndere I og II.

IV. S.

- Latin: Cicero: p. Roscio cap. 1—30. (Privat-
tisterne Hauch III, S. 67—99, 146—174).
Hauchs Læsebog III, S. 14—36, 44—67.
Ovid: Cadmus, Pentheus, Niobe. (Privat-
tisterne ialt 832 Vers).
- Græsk: Xenoph. Anab. IV. (Privatisten Anab. I).
Hom. Odyssee II.
- Fransk: Thiers: Compagne d'Italie en 1800, Ma-
renco, 111 Sider.
- Historie: Oldtid, Middelalder og af den nyere Tid
1815—1890 efter Brickas Læsebog.

IV. R.

- Dansk: Holberg: Jeppe paa Bjerget og Kilderej-

sen; Ewald: Kong Christian, Liden Gunver, Rungsteds Lyksaligheder; Wessel: Kjærlighed uden Strømper; Baggesen: Kallundborgs Krønike; Ohlenschläger: Helge-Yrsa; Grundtvig: Paaskelillien; P. M. Møller: Hans og Trine; J. L. Heiberg: Aprilsnarrene; Hertz: Svend Dyrings Hus; Blicher: Marie; Paludan-Müller: Abels Død; Winther: Ringens Indskrift; Ploug: Et Kys; Goldschmidt: Den flyvende Post; Hostrup: Spurv i Tranedands.

Fransk: Mérimée: Colomba, 111 Sider.
 Engelsk: Nissens Læsebog, S. 1—119, 282—317.
 Tysk: Kaper og Simonsens Læsebog, S. 1—36,
 98—109, 134—154.
 Schiller: Marie Stuart, 1ste Akt.

II.

Lærerpersonalet.

Ved Skrivelse af 11. November 1898 erholdt Adjunkt Høj af Ministeriet Tilladelse til under et Ophold i Udlandet fra 1ste Januar til 1ste Maj 1899 at lade sine Timer besørge ved en af Rektor antagen Vikar.

Til Vikar antoges Cand. phil. Lieutenant P. Ringsted.

Sanginspektøren, Professor Nebelong, inspicerede den 18. April.

III. Undervisningen.
1. Fag- og Timefordeling.
a. Statsskolen.

	VI		V	IV		III			II			I			Sum af Lærer- timer
	S	M		S	R	S	R	r	S	R	r	S	R	r	
Dansk og Oldn.	4		4	2	3	2	3	1	2	2	1	3	2	3	32
Latin	8		8	7		7			8			6			44
Græsk	5	1	6	5		5									22
Tysk	[2]		[2]	2	3	2	4		2	2		2	3		24
Fransk	1	2	3	2	3		3		3	3		3	3		27
Engelsk	[2]		[2]		4			3	1	3		1	3		19
Religion.	1		1		1	1	1		2	2		2	2		12
Historie	3		3	2	3	2	2		2	2		2	2		23
Geografi.				2	2	2	2			2		2	2		14
Naturhistorie				2	2	2	2		2	2		2	2		16
Mathematik		8		4	1	4	4	4		6		4	2	4	41
Regning					2		3			2			1		8
Naturlære	3	6	3		2		2				2				18
Tegning		2						2		2			2		8
Skrivning						1				2		1	2		6
Sang	2		2	2		2			2			2			10
Gymnastik	4		4	4		4			4			4			40
Discipeltimer	36		36	36		36			36			36			364

b. Elementarskolen.

	6	5	4	3	2	1	Sum af Lærertimer.
Dansk	6	8	8	7	8	6	43
Skrivning	2	3	3	3	2	5	18
Regning	5+2	5	6	6	6	6	36
Religion	2	2	2	1	1	1	9
Historie	2	2	2	2	1		9
Geografi	2	2	2	2	1		9
Naturhistorie	2	2					4
Tysk	4	4	3				11
Fransk	4						4
Sang	1	1	1	1	1	1	3
Gymnastik	3	3	3	3	3	3	9
Sløjd			2	2	2	2	8
Sum af Discipeltimer	33	32	32	27	24	24	162

2. Lærerne.

a. Statsskolen.

Rektor <i>Iversen</i> :	Latin VI og V	16 T.
Overlærer <i>Kieler</i> :	Græsk VI, V, Latin IV S. Fransk VI, Sanginspek- tion	28 -
„ <i>Bricka</i> :	Latin III S, II S, Græsk IV S, III S, Historie V, Dansk VI	32 -
Adjunkt <i>Aagaard</i> :	Historie i alle Klasser undtagen V, Geografi i alle Klasser	34 -
„ <i>Cohen</i> :	Fransk i alle Klasser undtagen VI, Engelsk i VI, V, II R, I R.	33 -
„ <i>Godskesen</i> :	Naturhistorie i alle Klas- ser, Dansk i V, III, Tysk II, Engelsk II S, I S, Skrivning III R, I S	34 -
„ <i>Høj</i> :	Tysk i alle Klasser und- tagen II, Engelsk IV R, III R, Latin I S	33 -

„ <i>Johansen</i> :	Religion i alle Klasser til III, Dansk IV, II, I.	28 T.
„ <i>Carstens</i> :	Mathematik IV, I, Regning IV, III, Naturlære VI S, V, III, Tegning VI M.	34 -
Cand. mag. <i>Andersen</i> :	Mathematik VI, III, II, Naturlære VI M, IV, II r, Regning III R. .	35 -
Gymnastikl. <i>Kjølner</i> :	Gymnastik i alle Klasser, Skrivning II R, I R	24 -
Gymnastikl. <i>Meinhardt</i> :	Gymnastik i alle Klasser	20 -
Malermester <i>Aabye</i> :	Tegning III, II, I. . .	6 -
Pastor <i>Paludan-Müller</i> :	Religion VI, V, IV. . .	2 -
Kommunel. <i>Mortensen</i> :	Sang med alle Klasser	5 -
		<hr/> 364 T.

b. Elementarskolen.

Hr. <i>Schultz</i> :	Regning 6., 5., 4., Dansk 6., 5.	32 T.
Hr. <i>Andersen</i> :	Historie og Geografi i 6., 5., 4., Naturhist. i 6., 5., Dansk Tysk og Skrivning i 4.	30 -
Frk. <i>A. Jørgensen</i> :	Regning og Gymnastik i 3., 2., 1., Geografi i 3., Sløjd i 3. og 2. . .	24 -
Frk. <i>Dahl</i> :	Skrivning, Religion og Sang i 3., 2., 1, Historie i 3., 2., Regning i 1. .	20 -
Frk. <i>B. Jørgensen</i> :	Dansk i 3., 2., 1., Sløjd i 1.	21 -
Rektor <i>Iversen</i> :	Tysk i 6. og 5., Dansk i 3.	10 -
Overlærer <i>Kieler</i> :	Fransk i 6.	4 -
„ <i>Bricka</i> :	Sang i 6., 5., 4.	2 -
Adjunkt <i>Johansen</i> :	Religion 6., 5., 4.	6 -
Gymnastil. <i>Kjølner</i> :	Gymnastik i 6., 5., 4., Skrivning 6., 5.	11 -
Sløjdlærer <i>Korsgaard</i> :	Sløjd i 4.	2 -
		<hr/> 162 T.

3. Følgende Pensa ere gennemgaaede:

Dansk.

VI (Bricka). Rønnings Literaturhistorie med særlig Behandling af Perioden 1825—50. Læst og gennemgaaet: Holberg: Jeppe paa Bjerget og Erasmus Montanus, Ewald: Fiskerne, Wessel: Kjærlighed uden Strømper, Ohlenschläger: Hakon Jarl og Væringerne, Ingemann: Udtog af Blanca, Heiberg: Jule-spøg og Nytaarsløjer, En Sjæl efter Døden, Hertz: Kong Renés Datter, Paludan-Müller: Amor og Psyche. Enkelte Timer læst Svensk. Wimmers oldnordiske Læsebog og Grammatik. Stil hveranden Uge.

V (Godskesen). Rønning Literaturhistorie til Ohlenschlägers Fremtræden med samtidige Literaturprøver. — 2 Stile om Maaneden. Wimmers oldnordiske Læsebog, S. 1—37, 108—119. Wimmers Grammatik. Læst Svensk i flere Timer efter Hammerichs Læsestykker.

IV S. (Johansen). Rønnings Literaturhistorie fra Holberg, med Literaturprøver. 26 Stile.

IV R. (Johansen). Oplæsning og Analyse. 28 Stile. Forøvrigt se Examensopgivelserne.

III S. (Godskesen). Oplæsning og Analyse. Græsk Mythologi efter Dorph. 30 Stile.

III R. (Godskesen). Som III S.

II S. (Godskesen). Oplæsning og Analyse. Nordisk Mythologi efter Arentzen. 30 Stile.

II R. (Johansen). Som II S. Grammatik efter Mikkelsen.

I S. (Johansen). Oplæsning og Analyse. Grammatik efter Mikkelsen. 30 Stile.

I R. (Johansen). Som I S.

6. (Schultz). Oplæsning og Analyse; benyttet Wulffs og Vestergaards Læsebøger og Boysens Ledetraad Nr. 2. Nogle Digte udenad. 100 Diktat og 50 danske Stile, dels efter Historien, dels efter en dertil opgivet Ledetraad.

5. (Schultz). Oplæsning og Analyse; benyttet Wulffs og Vestergaards Læsebøger og Boysens Ledetraad Nr. 1. Nogle Digte udenad. 100 Diktat og 60 danske Stile, dels efter Historien, dels efter en dertil opgivet Ledetraad.

4. (Andersen.) Oplæsning efter Wulffs Læsebog. I Analyse indøvet Grundord og Omsagn. Af Grammatik: Substantiver, Adjektiver, Pronominer og Verber, 6 à 7 Stile ugentlig, dels paa Skolen, dels hjemme. (Diktat, Gjenfortælling, enkelte Gauge Afskrivning).

3. (Frk. B. Jørgensen, Rektor). Oplæsning efter Heins Læsebog, 3die Del. Nogle af Matthiessens Børnesange. 6 Stile ugentlig. (Diktat og Afskrivning).

2. (Frk. B. Jørgensen). Oplæsning efter Heins Læsebog, 2den Del. Nogle Digte efter Læsebogen udenad. 7 Stile ugentlig. (Diktat og Afskrivning).

1. (Frk. B. Jørgensen). Heins Læsebog, 1ste Del og 2den Del, S. 1--30. Hver Dag Diktat eller Afskrivning.

Tysk.

VI. (Høj). Lessing: Nathan d. Weise, Immermann: Der Oberhof, Göthe: Faust, 1ste Del. Som Maanedslæsning: Lessing: Minna v. Barnhelm, Chamisso: Peter Schlemihl. 1 Stil om Ugen efter Kapers Stiløvelser for de højere Klasser.

V. (Høj). Schiller: Wallensteins Lager, die Piccolomini, Freytag: Die Journalisten, Lessing: Minna v. Barnhelm, Et Udvalg af Gøthes Digte. Som Maanedslæsning: Lindau: die kleine Welt, Chamisso: Peter Schlemihl. 1 Stil om Ugen efter Kapers Stiløvelser for de højere Klasser. Nissens Grammatik for de højere Klasser.

IV S. (Høj). Kaper og Simonsens Læsebog, S. 87—91, 120—134, 159—172, 218—222, 251—263. Reinecke Fuchs, 1--4 Sang. Kapers Grammatik (Syntax) og Stiløvelser.

IV R. (Høj). Kaper og Simonsens Læsebog, S. 1—59, 98—109, 134—154, 308—329. Schiller: Maria Stuart, 1ste og 3die Akt. Kursorisk læst Archenholtz: Der siebenjährige Krieg, 4. Bog. Kapers Grammatik og Stiløvelser.

III S. (Høj). Kaper og Simonsens Læsebog, S. 69—87, 120—134, 188—195, 343—356. Kapers Grammatik; af Stiløvelserne S. 34—59 (med Forbigaaelse af blandede Øvelser).

III R. (Høj). Kaper og Simonsens Læsebog, S. 98—120, 134—172, 188—195, 293—303. Kapers Grammatik; af Stiløvelserne S. 1—37.

II S. (Godskesen). Kaper og Simonsens Læsebog, S. 69—79, 217—314, 356—364. Kapers Grammatik (Formlæren repeteret), af Stiløvelserne Afsnittet om Dativ.

II R. (Godskesen). Kapers Læsebog for Mellemklasser, S. 167—211 og Kaper og Simonsens Læsebog, S. 1—21. Kapers Grammatik (Formlæren repeteret), af Stiløvelserne Akkusativ (Stk. 20—26) og Dativ.

I S. (Høj). Kapers Læsebog for Mellemklasser, S. 137—157, 191—208. Af Stiløvelserne II Stk. 1—20, Kapers Grammatik (Formlæren).

I R. (Høj). Kapers Læsebog for Mellemklasser, S. 1—26, 73—137; af Stiløvelserne II Stk. 1—26, Kapers Grammatik (Formlæren).

6. (Rektor). Kapers Læsebog for Mellemklasser, S. 77—137. Kapers Stiløvelser med tilsvarende Grammatik Stk. 64—74, 75—86, 89—93, mundtligt og skriftligt.

5. (Rektor). Kapers Læsebog for Begyndere, S. 45—96. Kapers Stiløvelser med tilsvarende Grammatik Stk. 23—37, 40—50, 52—59, mundtligt og skriftligt.

4. (Andersen). Kapers Læsebog for Begyndere S. 1—45. Kapers Stiløvelser Stk. 1—22 med tilsvarende Grammatik, mundtligt og skriftligt.

Fransk.

VI. (Kieler). Michelsen og Baruël: Franske Læsestykker, Molière: L'Avare, Halévy: L'abbé Constant. *VI S.* særskilt Stil efter Giede, *VI M.* særskilt Stil efter Arlaud og mundtlig Oversættelse af Michelsens Stiløvelser I og II. Münsters Syntax.

V. (Cohen). Baruël: Lectures historiques II, S. 1—45, Cherbuliez: L'idée de Jean Téterol, S. 1—170. 1 Stil om Ugen efter Giede. Münsters Syntax.

IV S. (Cohen). Thiers: Campagne d'Italie en 1800, S. 1—109, Mérimée: Tamango. Münsters Grammatik. Michelsens Stiløvelser I.

IV R. (Cohen). Mérimée: Colomba; Cursorisk Matèò Falcone. Münsters Grammatik.

III S. (Cohen). Cohen og Kapers Læsebog, S.

121—191. 1 Stil ugentlig efter Michelsen I, ialt 30. Münsters Formlære.

III R. Som III S.

II S. (Cohen). Cohen og Kapers Læsebog, S. 11—23, 26—64, 83—104. 1 Stil ugentlig efter Michelsen I, ialt 30. Münsters Formlære.

II R. (Cohen). Cohen og Kapers Læsebog, S. 1—23, 26—55, ellers som II S.

I S. (Cohen). Cohen og Kapers Læsestykker, S. 1—19, 27—43. Hovedpunkterne af Formlæren efter Münster, Stil efter Michelsen, ialt 27.

I R. (Cohen). Cohen og Kapers Læsestykker. S. 1—18, 27—43. Stil og Grammatik som I S.

6. (Kieler). Michelsens Bog for Begyndere.

Engelsk.

VI (Cohen). Hansen og Magnussen for ældre Beg. II; Macaulay: Lord Clive, S. 1—35. Løkkes Grammatik.

V. (Cohen) Hansen og Magnussen I. Løkkes Grammatik.

IV R. (Høj). Nissens Læsebog, S. 1—253, 254—319. Kursorisk: Macaulay: Lord Clive. Løkkes Grammatik: Version efter Nissen.

III R. (Høj). Nissens Læsebog, S. 1—110. Kursorisk: Hansen og Magnussens Læsestykker, S. 10—22. 36 Versioner efter Nissen. Løkkes Formlære.

II S. (Godskesen). Listovs Læsebog, S. 1—25.

II R. (Cohen). Jespersen: Læsning for Mellemklasser, S. 1—51. Jespersens Grammatik.

I S. (Godskesen). Livtovs Ledetraad I, Stk. 1—119. Formlæren mundtligt.

I R. (Cohen). Jespersen og Sarauw: Eng. Begynderbog.

Latin.

VI. (Rektor). Horats: Breve I og II, Sallust: Catilina, Cicero: Cato major og Taler i Madvigs Udvalg, Vergils Æneide I. Extamporallæsning og Version efter Henrichsen og Thoresen. Antikviteter og Litteraturhistorie efter Kinch og Rafn.

V. (Rektor). Seneca (Gertz' Udvalg I), Terents: Ilhormio, Horats: Oder I og II, Vergils Æneide I og P. Formlæren repeteret. Extamporallæsning og Ver-

sion efter Henrichsen og Thoresen. Oversættelse fra Dansk til Latin efter Henrichsens Stiløvelser.

IV S. (Kieler). Cicero: p. Roscio. Af Hauchs Læsebog III., S. 8—41, 44—67, 100—108. Ovid (Levy) Stk. 1—6, Iversens Stiløvelser.

III S. (Bricka). Sallust: Jugurtha c. 5—60, Cicero: p. l. Manilia, af Ovid (Levy) Cadmus, Pentheus og Niobe. 2 Stile om Ugen, en hjemme og en paa Skolen, efter Iversens Stiløvelser.

II S. (Bricka). Cæsar: d. b. Gall. 1. og 2. Bog. Af Ovid (Levy) Philemon og Baucis, Pyramus og Thisbe, Midas. 2 Stile om Ugen efter Iversens Stiløvelser.

I S. (Høj). Kern og Krebs, S. 1—29, tilsvarende Grammatik.

Græsk.

VI. (Kieler) Se Examensopgivelserne. Sechers Litteraturhistorie, Mythologi og Kunsthistorie: Hudes Syntax.

V. (Kieler). Herodot (Levy), S. 1—57, 104—122, 140—159. Homers Iliade I, Odysseen II, III, IV. Sechers Mythologi, Hudes Syntax, Bergs Grammatik.

IV S. (Bricka) Se Examensopgivelserne.

III S. (Bricka). Bergs Forskole, Xenoph. Anab. 1. Bog c. 1—3, 12. Bergs Grammatik.

Religion.

VI + V. (Paludan-Müller). Med Sigte paa Nutidens aandelige og kirkelige Tilstand ere udvalgte Stykker gennemgaaede af Luthers reformatoriske Skrifter (Fr. Nielsens Udg.), Münsters Betragtninger, Søren Kirkegaard (Kjærligheds Gjerninger, Frygt og Bæven) og Grundtvig (Roskilderim). En Del af Timen er anvendt til fire Samtaler paa Grundlag af det Læste.

IV S + R. (Paludan-Müller). Matthæusevangeliet oversat mundtligt fra Grundsproget og gennemgaaet i Oversigt og Enkeltheder efter den danske Text.

III S og R. (Johansen). Assens Bibelhistorie, S. 131—177, Balslevs Lærebog § 95—115.

II S og R. (Johansen). Bibelhist., S. 68—131, Lærebog § 35—94.

I S og R. (Johansen). Bibelhist., S. 1—72, Lærebog § 1—54. Nogle Salmer.

6. (Johansen). Chr. Møllers Bibelhistorie. De ti Bud, Trosbekjendelsen, Fadervor og Sakramenterne efter Luthers Katekismus. Nogle Salmer.

5. (Johansen). Den gamle Pagt efter Chr. Møller. Nogle Salmer.

4. (Johansen). Den nye Pagt efter Chr. Møller. Nogle Salmer.

3. (Frk. Dahl). Fra Dommerne til det babyloniske Fangenskab efter Balslevs Bibelhistorie. Nogle Salmer efter Fru Knudsens Sangbog.

2. (Frk. Dahl). Fra Moses til Dommerne efter Balslev. Nogle Salmer efter Fru Knudsens Sangbog.

1. (Frk. Dahl). Fortalt fra Skabelsen til Moses. Nogle Salmer udenad.

Historie.

VI. (Aagaard). Læst og repeteret det befaledede Pensum efter Thrige, Bricka og Ottosen.

V. (Bricka). Oldtidens Historie efter Thrige og Bricka, Nordens Historie efter Ottosen.

IV S. (Aagaard). Oldtiden, Middelalderen og den nyeste Tid 1815—90 efter Bricka.

IV R. (Aagaard). Brickas Lærebog.

III S og R. (Aagaard). Tiden 1500—1815 efter Bricka.

II S og R. (Aagaard). Middelalderen efter Bricka.

I S og R. (Aagaard). Oldtiden efter Bricka.

6. (Andersen). Den nyere Tids Historie efter Brickas fragmentariske Lærebog og repeteret Danmarkshistorie fra 1848 til vore Dage efter Klaussens mindre Lærebog.

5. (Andersen). Oldtidens Historie efter Bricka.

4. (Andersen). Danmarkshistorie fra 1448 til vore Dage efter Klaussen.

3. (Frk. Dahl). Danmarkshistorie til den oldenborgske Stamme efter Klaussen.

2. (Frk. Dahl). Fortalt Gudesagnene.

Geografi.

IV S og R. (Aagaard). Aagaards større Lærebog.

III S og R. (Aagaard). Afrika, Amerika og Australien samt Indledningen efter Aagaard.

II S og R. (Aagaard). Fra Holland til Afrika efter Aagaard.

I S og R. (Aagaard). Fra Danmark til Rusland efter Aagaard.

6. (Andersen). Aagaards mindre Lærebog fra Tyskland Bogen ud.

5. (Aagaard.) Aagaards mindre Lærebog fra Danmark til Tyskland.

4. (Andersen). Krohns lille Geografi.

3. (Frk. A. Jørgensen). Krohns lille Geografi, S. 1—35.

Naturhistorie.

IV S og R. (Godskesen). Det befalede Pensum efter Lütken og Poulsen.

III S og R. (Godskesen). Det menneskelige Legeme, Hovdyrene og Fuglene efter Lütken. De nøgenfrøede og blomsterløse Planter efter Poulsen. Mange Blomsterplanter.

II S og R. (Godskesen). Fra Krebsdyrene Bogen ud samt Pattedyrene til Hovdyrene. De vigtigste Familier af de dækfrøede Blomsterplanter.

I S og R. (Godskesen). Fra Krybdyrene til Krebsdyrene. Indledningen af Poulsens Botanik.

6. (Andersen). Pattedyrene og Fuglene efter Lütken.

5. (Andersen). Pattedyrene efter Lütken.

Mathematik og Regning.

VI M. (Andersen). Julius Petersens Lærebøger. Projektionstegning (Carstens) efter Christensens Lærebog.

IV S og R. (Carstens). Jul. Petersens Lærebøger. Regning efter K. Christensen.

III S og R. (Andersen). Jul. Petersens Arithmetik II til Rentesregning, Geometri fra den retvinklede Trekant Bogen ud. Regning — Kjæderegning, Flader og Legemer, blandede Opgaver — efter Hansen III.

II S og R. (Andersen). Arithmetik: Polynomiers Division, Potens, Ligninger af første Grad, Proportioner, Decimalbrøk, samt repeteret forfra. Geometri § 59—90. Regning (Carstens): Kjæderegning, sammensat Forhold, Rentesregning og fremmede Landes Mønt o. s. v. efter Hansen III.

I S og R. (Carstens). De fire Regningsarter samt Ligninger af første Grad med 1 Ubekjendt. Af Geometri første Afsnit til § 65. I Regning: Decimalbrøk, Gjennemsnitsregning, omvendt Forhold, Delingsregning, sammensat Forhold, blandede Opgaver I efter Hansen III.

6. (Schultz). Brøks Brøk. Benævnte Størrelser, Reduktion til Enheden, sammensatte Opgaver, Decimalbrøks Addition og Subtraktion. Skriftlige Opgaver.

5. (Schultz). Reglerne for Tals Delelighed, Maal og Mangefold. Læren om Brøk, de fire Regningsarter med Brøk. Brøks Brøk. Skriftlige Opgaver.

4. (Schultz). Talrækken. De fire Regningsarter med ubenævnte Tal med dertil hørende Tegn (Lighedstegn, Parenthes). Flercifrede Tals Oplæsning, Romertal. Skriftlige Opgaver.

3. (Frk. A. Jørgensen). De fire Regningsarter med ubenævnte Tal. Hovedregning. Den lille og store Tabel.

2. (Frk. A. Jørgensen). De fire Regningsarter med ubenævnte Tal. Hovedregning. Den lille Tabel.

1. (Frk. A. Jørgensen, Frk. Dahl). De fire Regningsarter med mindre Tal. Hovedregning og Tabel. Læsning og Skrivning af Tal.

Naturlære og Astronomi.

VI M. (Andersen). Det befalede Pensum efter Petersen og Forchhammer, Poulsen, Barmwater. Astronomi efter Schmidt.

VI S. (Carstens). Ellingers Naturlære, Jørgensens Astronomi.

V S. (Carstens). Ellingers Lærebog.

IV R og M. (Carstens). Ellingers Lærebog.

III R og M. (Carstens). Ellingers Lærebog til Pendulet.

II r. (Andersen). Af Ellingers Lærebog læst Magnetisme og Elektricitet.

Skrivning.

III R. (Godskesen). Afskrivning efter Bog.

II R. (Kjølner). Forskrift paa Tavlen og Afskrivning.

I S. (Godskesen). Afskrivning efter Bog.

I R. (Kjølner). Forskrift paa Tavlen og Afskrivning.

6. (Kjølner). Forskrift paa Tavlen og Afskrivning.

5. (Kjølner). Forskrift paa Tavlen og Afskrivning.

4. (Andersen). Stremmes Forskrifter ere benyttede.

3. 2. 1. (Frk. Dahl). Stremmes Skriveøvelser og Skrivebøger ere benyttede.

Tegning.

III, II, I. (Aabye). Efter Tegneinspektør Andersens System tegnes efter plane Fortegninger, Traadlegemer, Klodser og Gibs; desuden Skygning efter Klodser og Gibs.

Sang.

Disciplene i Statsskolen (Mortensen) have været delte i 4 Hold (VI + V, IV + III, II, I), og Undervisningen er ledet i Overensstemmelse med Planen. Disciplene i Elementarskolen have været delte i 3 Hold, (6, 5 + 4 (Bricka), og 3 + 2 + 1 (Frk. Dahl). Der er indøvet Salmer i Ottosens Lovsangbog og Fædrelandssange efter Sannes Samling og efter Fru Knudsens Samling.

Gymnastik og Skydning.

Disciplene i Statsskolen (Kjølner og Meinhardt) have været delte i 5 Hold (VI + V, IV, III, II, I) og Undervisningen er ledet i Overensstemmelse med Gymnastikinspektørens Lærebog. Disciplene i Elementarskolen (Kjølner og Frk. A. Jørgensen) have været delte i 3 Hold (6, 5 + 4, 3 + 2 + 1). Øvelserne have bestaaet i forberedende Øvelser, Gang- og Løbeøvelser, Springning i Højde og Længde, Klavring, blandede Øvelser, Smidighedsøvelser og gymnastiske Lege.

Udfaldet af Skydningen i 1898 var følgende:

Klasse	N a v n.	Antal Gange	Skud	Points	Treffere	Sum	Kvotient
VI	Fontenay	15	75	188	70	258	3,4
	Juel-Hansen	15	75	102	55	157	2,1
	Sperling	15	75	129	63	192	2,6
	Jacobsen	15	75	118	64	182	2,4
	Nielsen	15	75	126	58	184	2,5
	Berg	15	75	62	32	94	1,3
	Øllgaard	15	75	55	31	86	1,1
	Sørensen	15	75	185	72	257	3,4
	Andersen	15	75	176	71	247	3,3
	Bendtsen	15	75	157	69	226	3,0
	Pedersen	15	75	201	75	276	3,7
	Degn	15	75	200	71	271	3,6
	V	Nielsen	15	75	141	64	205
Jensen		15	75	153	64	217	2,9
Christiansen		15	75	153	65	218	2,9
Kieler.		15	75	89	44	133	1,8

Ved Præmieskydningen den 12. Oktober erholdt Degn 1ste Præmie, Andersen 2den Pr., Pedersen 3die Pr., Jensen 4de Pr.

Sløjd.

Undervisningen heri er af Sløjdlærer Korsgaard bleven ført som tidligere: i Statsskolen og de tre øverste Elementarklasser tvungen Undervisning om Formiddagen, frivillig hver Eftermiddag 4—7.

Af den Betaling, som Deltagerne erlægge for større Forbrug af Træ ifølge Ministeriets Skrivelse af 25. Juni 1891, er der indkommet et Beløb af 54 Kr. 50 Øre.

I de tre nederste Elementarklasser er Undervisningen indenfor den regelmæssige Skoletid ledet af Frk. A. Jørgensen og Frk. B. Jørgensen. I disse Klasser benytttes Eva Rhodes Modelserie.

Boldspil.

Flere Disciple ere Medlemmer af Frederiksborg Boldklub for nedsat Kontingent og med Fritagelse for Indskud, mod at Skolen giver et Bidrag til at afholde Udgifterne. Dette Tilskud har i dette Skoleaar været 30 Kr.

IV.

Disciplene.

Ved Afslutningen af forrige Aars Beretning var Antallet 84. Af disse udmeldtes foruden dem, der bestod en afsluttende Examen enten som Studenter eller som Realister -- deriblandt J. B. Jensen og F. O. Nielsen med Fjerde Klasses Hovedexamen -- følgende: Af III S.: N. P. V. Andersen, H. C. Camradt, af III R.: L. A. O. Larsen, L. J. Larsen, C. A. Meyn, af II S.: G. Grüner, af II R.: A. V. Balsløv, A. Rotwitt, C. A. Christiansen, F. J. Petersen, H. Rasmussen, K. E. Weitzmann, K. H. S. Münter, af I S.: J. G. Trampe, af I R.: E. C. K. Scheibel. Der optoges 20 nye Disciple, og Antallet er nu 78, hvoraf 50 udenbys.

I følgende Fortegnelse ere Disciplene opførte i Bogstavorden, Tallet efter Navnet angiver den Plads i Klassen, som vedkommende Discipel fik ved sidste Sammentælling; Fødselsdag og Faderens Stilling er tilføjet i Parenthes.

VI.

1. J. M. Andersen 10 ($\frac{6}{4}$ 80, afd. Læge). 2. J. I. Bendtsen 6 ($\frac{3}{7}$ 81, Arkitekt). 3. Th. A. Berg 3 ($\frac{7}{8}$ 81, Mægler). 4. K. O. J. Degn 8 ($\frac{11}{5}$ 80, Apotheker). 5. F. I. S. de Fontenay 4 ($\frac{24}{9}$ 80, Proprietær). 6. E. A. G. V. Juel-Hansen 2 ($\frac{25}{4}$ 78, Skolebestyrer). 7. W. Jacobsen 5 ($\frac{22}{12}$ 80, afd. Præst). 8. J. C. Nielsen 7 ($\frac{25}{3}$ 81, Læge). 9. C. J. Pedersen 9 ($\frac{20}{9}$ 77, Møller). 10. J. Sperling 1 ($\frac{25}{2}$ 82, Præst). 11. E. O. Sørensen 12 ($\frac{11}{11}$ 80, Landinspektør). 12. K. Øllgaard 11 ($\frac{21}{7}$ 79, Birkedommer).

Nr. 1, 4, 6, 11 ere Matematikere; Nr. 3, 5, 10, 11 læse Tysk.

V.

1. C. F. V. Christiansen 3 ($\frac{15}{7}$ 82, Parcellist). 2. A. V. Jensen 1 ($\frac{30}{12}$ 82, Lærer). 3. I. J. Kieler 4 ($\frac{19}{6}$ 81, Overlærer). 4. C. E. Nielsen 2 ($\frac{19}{9}$ 82, Læge).

Alle Disciplene i denne Klasse høre til den sproglige Retning; Nr. 2 og 4 læse Tysk.

IV S.

1. A. J. A. Andersen 3 ($\frac{8}{12}$ S2, Lærer). 2. J. H. Fabricius 4 ($\frac{30}{6}$ S2, afd. Forpagter). 3. H. Larsen 2 ($\frac{9}{1}$ S2, Staldmester). 4. M. M. C. Paludan-Müller 5 ($\frac{29}{6}$ S2, Præst). 5. M. Th. D. Nielsen 1 ($\frac{21}{5}$ S3, Fabrikejer).

Nr. 1 og 3 høre til den sproglige Retning.

IV R.

1. K. Hammer 4 ($\frac{13}{7}$ 79, Kapitain). 2. K. H. Hoyer 6 ($\frac{25}{2}$ S3, afd. Kjøbmand). 3. H. F. E. Jensen 2 ($\frac{30}{9}$ S2, Lærer). 4. Th. F. Marstrand 3 ($\frac{13}{12}$ S1, afd. Kjøbmand). 5. E. J. C. Nordlunde 7 ($\frac{9}{7}$ S2, Faktor). 6. J. F. V. Pabst 1 ($\frac{12}{4}$ S2, Lærer). 7. A. R. V. Rathsach 5 ($\frac{4}{4}$ S2, Fotograf).

Alle Disciplene i denne Klasse læse Fransk.

III S.

1. S. J. E. Andersen 2 ($\frac{5}{8}$ S4, Lærer). 2. P. M. S. Barfod 9 ($\frac{13}{10}$ S3, Præst). 3. F. A. H. Cridland 5 ($\frac{6}{4}$ S2, Direktør). 4. O. Goldschmidt 8 ($\frac{12}{3}$ S2, Læge). 5. H. A. L. Heegaard 10 ($\frac{8}{12}$ S2, Fabrikejer). 6. P. V. Herbst 4 ($\frac{4}{4}$ S4, Grosserer). 7. G. Jacobsen 11 ($\frac{22}{7}$ S3, afd. Præst). 8. J. V. Koch 7 ($\frac{4}{6}$ S3, Præst). 9. C. H. Nielsen 6 ($\frac{22}{3}$ S4, Garvermester). 10. H. Soele 3 ($\frac{19}{12}$ S3, Cand. polyt.). 11. P. K. Winkel 1 ($\frac{4}{3}$ S4, Ingeniør).

Nr. 3, 6, 11 høre til den matematiske Retning.

III R.

1. A. Holm 7 ($\frac{18}{1}$ S4, Lærer). 2. A. O. V. Jensen 1 ($\frac{15}{6}$ S3, Arrestforvarer). 3. N. J. O. Jensen 8 ($\frac{8}{3}$ S2, Skovfoged). 4. A. P. Larsen 2 ($\frac{3}{2}$ S4, Gaardejer). 5. C. J. V. S. Saxtorph 3 ($\frac{13}{11}$ S2, Proprietær). 6. A. C. K. Scheibel 6 ($\frac{7}{7}$ S3, Proprietær). 7. J. Ph. Schultz 5 ($\frac{12}{1}$ S3, Fyrinspektør). 8. C. H. S. Visby 4 ($\frac{17}{10}$ S2, Proprietær).

Kun Nr. 1 læser Fransk.

II S.

1. C. A. Fabritius de Tengnagel 1 ($\frac{11}{3}$ S5, Proprie-

tær). 2. F. V. Galschiøt 7 ($^{14/12}$ 86, Direktør). 3. J. D. S. Mogensen 5 ($^{23/4}$ 83, Kjøbmand). 4. E. H. Olsen 2 ($^{20/9}$ 84, afd. Præst). 5. E. Rosing 6 ($^{7/12}$ 83, Fuldmægtig). 6. J. C. Sørensen 3 ($^{19/2}$ 84, Lærer). 7. F. J. Wedell-Wedellsborg 4 ($^{23/9}$ 85, Amtmand).

II R.

1. P. A. Andersen 5 ($^{9/2}$ 86, Blikkenslager). 2. O. H. Johnsen 3 ($^{31/10}$ 85, Værkfører. 3. J. J. L. Jørgensen 1 ($^{5/5}$ 85, Graver). 4. V. H. Larsen 6 ($^{1/11}$ 84, Restauratør). 5. O. Schultz 2 ($^{24/8}$ 84, Fyrinspektør). 6. A. B. Simonsen 7 ($^{12/10}$ 84, Kjøbmand). 7. H. J. P. Sørensen 4 ($^{5/3}$ 84, Rangerformand).

Nr. 1, 3, 5, 6 læse Fransk.

I S.

1. T. S. Barfod 5 ($^{23/10}$ 85, Præst). 2. J. C. V. S. R. J. Bertouch-Lehn 6 ($^{22/8}$ 86, Baron). 3. H. Dohn 4 ($^{11/8}$ 86, Kjøbmand). 4. O. Th. Lewinsky 3 ($^{6/8}$ 85, Kjøbmand). 5. C. G. Schultz 2 ($^{2/9}$ 86, afd. Godsinspektør). 6. K. H. Wineken 1 ($^{28/3}$ 87, afd. Borgmester).

I R.

1. A. A. Agerlin 1 ($^{23/10}$ 85, Administrator). 2. C. E. Alstrøm 9 ($^{20/7}$ 85, afd. Kjøbmand). 3. H. P. Brasen 10 ($^{8/12}$ 85, Forretningsfører). 4. C. V. F. Culmsec 5 ($^{23/7}$ 85, Kjøbmand). 5. A. J. N. Hempel 3 ($^{23/10}$ 84, afd. Forpagter). 6. P. V. Liebst 2 ($^{13/11}$ 85, Kjøbmand). 7. H. E. Nielsen 11 ($^{19/8}$ 85, Kjøbmand). 8. L. H. Nielsen 4 ($^{31/10}$ 85, Portør). 9. P. F. Petersen 8 ($^{2/1}$ 85, Kjøbmand). 10. A. C. C. Schmith 6 ($^{21/6}$ 85, Malermester). 11. S. Sevaldsen 7 ($^{8/11}$ 84, Overbanemester).

Nr. 2, 3, 6, 8, 11 læse Fransk.

Elementarskolen.

Af øverste Klasses 20 Disciple optoges 14 i Statsskolen; foruden disse udgik 7 andre, men der optoges 26 nye Disciple, saa at Antallet, der ifjor var 86, nu er 95, hvoraf 26 udenbys.

6.

1. V. S. V. Andersen 8 ($^{31/5}$ 85, Brygger). 2. E. E. Bruhn 6 ($^{27/3}$ 87, afd. Landmand). 3. J. Fabritius de Tengnagel 3 ($^{19/1}$ 87, Proprietær). 4. A. J. V. Gottlieb 4 ($^{3/10}$ 87, Læge). 5. H. K. Haxthausen 9 ($^{23/12}$ 86, Skovrider). 6. K. L. Jørgensen 13 ($^{16/4}$ 86, Gjæstgiver). 7. Th. B. Kjølner 11 ($^{23/9}$ 86, Gymnastiklærer). 8. N. P. Larsen 1 ($^{22/9}$ 86, Værtshusholder). 9. P. O. F. Mogensen 16 ($^{1/9}$ 86, Slagtermester). 10. C. F. Paludan-Müller 14 ($^{37/5}$ 87, Præst). 11. C. Nielsen 12 ($^{7/10}$ 85, Gaardejer). 12. E. Nielsen 17 ($^{30/6}$ 85, Garvermester). 13. E. Petersen 10 ($^{4/12}$ 86, Groserer). 14. V. C. A. Rohd 2 ($^{29/12}$ 86, Garvermester). 15. C. A. Schou 5 ($^{12/1}$ 86, Skovfoged). 16. P. F. M. Thomsen 15 ($^{21/10}$ 86, afd. Skovfoged).

Nr. 6, 9, 11 læse ikke Fransk.

5.

1. E. N. C. Andersen 15 ($^{3/10}$ 86, Brygger). 2. W. Andersen 16 ($^{7/12}$ 87, Forstander). 3. C. H. Frenstrup 2 ($^{30/3}$ 88, Kæmner). 4. C. G. Friberg 6 ($^{17/9}$ 87, Skomagermester). 5. K. N. Hempel 10 ($^{26/3}$ 86, afd. Forpagter). 6. H. C. A. Jensen 12 ($^{17/4}$ 88, Skovfoged). 7. A. H. Liebst 4 ($^{29/9}$ 88, Kjøbmand). 8. V. C. Madelung 11 ($^{4/10}$ 86, Forpagter). 9. J. I. Mogensen 14 ($^{10/9}$ 87, Kjøbmand). 10. K. G. Mogensen 5 ($^{15/5}$ 88, Slagtermester). 11. H. E. Møller 9 ($^{22/6}$ 88, Barber). 12. C. V. Nordlunde 3 ($^{15/6}$ 88, Bogtrykker). 13. S. A. F. Petersen 8 ($^{18/2}$ 88, Hotelejer). 14. A. Rosing 13 ($^{20/4}$ 87, Fuldmægtig). 15. V. Saxtorph 1 ($^{21/3}$ 88, Proprietær). 16. E. A. C. Schmidt 7 ($^{14/9}$ 86, Malermester).

4.

1. R. Andersen 9 ($^{7/12}$ 87, Forstander). 2. F. C. T. N. Bloch 16 ($^{16/9}$ 85, afd. Gymnastiklærer). 3. W. S. Esch 15 ($^{6/8}$ 87, afd. Konditor). 4. O. F. Friberg 11 ($^{26/4}$ 89, Skomagermester). 5. H. P. Hansen 3 ($^{7/10}$ 88, Gaardejer). 6. E. G. Hartmann 12 ($^{11/7}$ 88, Fuldmægtig). 7. O. L. J. Høyer 4 ($^{14/7}$ 88, afd. Kjøbmand). 8. A. Jacobsen 6 ($^{19/9}$ 88, Bestyrer). 9. S.

V. Jørgensen 17 ($\frac{7}{10}$ 86, Fuldmægtig). 10. E. J. Kieler 2 ($\frac{17}{2}$ 88, Overlærer). 11. H. O. N. Krüger 5 ($\frac{8}{10}$ 88, Arrestforvarer). 12. M. C. Larsen 14 ($\frac{7}{5}$ 88, Husejer). 13. A. H. Mogensen 7 ($\frac{4}{7}$ 89, Slagtermester). 14. C. T. Poulsen 8 ($\frac{3}{10}$ 89, Malermester). 15. C. A. J. Svendsen 1 ($\frac{24}{8}$ 88, Kjøbmand). 16. V. H. M. J. Tvermoes 13 ($\frac{3}{5}$ 88, Landmand). 17. O. M. Zacho 10 ($\frac{10}{2}$ 89, Landskabsmaler).

3.

1. E. H. Andersen 10 ($\frac{23}{10}$ 89, Lærer). 2. E. R. Christensen 13 ($\frac{25}{12}$ 89, Fotograf). 3. E. S. A. Frendrup 17 ($\frac{27}{2}$ 88, Fuldmægtig). 4. R. Gottlieb 2 ($\frac{2}{7}$ 90, Læge). 5. C. L. Hansen 7 ($\frac{10}{10}$ 88, Gæstgiver). 6. K. F. Hartmann 9 ($\frac{17}{9}$ 90, Fuldmægtig). 7. O. P. Henriksen 8 ($\frac{13}{12}$ 89, Pedel). K. F. G. Jørgensen 12 ($\frac{26}{9}$ 88, Fuldmægtig). 9. A. C. P. Mogensen 16 ($\frac{13}{12}$ 89, Kjøbmand). 10. P. J. Møller 14 ($\frac{8}{1}$ 90, Barber). 11. H. R. Olsen 3 ($\frac{10}{10}$ 88, Fabrikant). 12. H. M. Petersen 1 ($\frac{24}{5}$ 89, Ekviperingshandler). 13. E. H. Sevaldsen 11 (Overbanemester). 14. A. P. L. Steglich 5 ($\frac{16}{8}$ 89, Kjøbmand). 15. H. P. J. Thomsen 4 ($\frac{7}{1}$ 89, Skovfoged). 16. O. A. Weitzmann 15 ($\frac{7}{2}$ 90, Instrumentmager). 17. A. O. H. C. Wolff 6 ($\frac{3}{4}$ 90, Premierlieutenant).

2.

1. F. P. S. A. Abben 2 ($\frac{13}{1}$ 90, Kjøbmand). 2. S. H. C. Andersen 13 ($\frac{16}{9}$ 91, Brygger). 3. A. A. Christensen 10 ($\frac{27}{12}$ 91, Hotelejer). 4. H. P. Dam 14 ($\frac{24}{10}$ 90, Toldforvalter). 5. F. C. E. From 11 ($\frac{6}{4}$ 92, afd. Krigsassessor). 6. A. C. L. Gegner 12 ($\frac{10}{12}$ 89, Kjøbmand). 7. L. F. Hamann 6 ($\frac{80}{5}$ 91, Karethmager). 8. L. W. Hinrichsen 3 ($\frac{5}{4}$ 91, Forpagter). 9. K. S. Jacobsen 4 ($\frac{23}{12}$ 90, Bestyrer). 10. O. C. C. Jørgensen 5 ($\frac{9}{5}$ 91, Garvermester). 11. M. C. Møller 8 ($\frac{27}{8}$ 91, Barber). 12. A. H. Nielsen 7 ($\frac{27}{10}$ 91, Garvermester). 13. L. P. Nielsen 9 ($\frac{3}{10}$ 89, Hotelejer). 14. H. F. Olsen 15 ($\frac{7}{4}$ 91, Bagermester). 15. S. M. Saxtorph 1 ($\frac{8}{8}$ 90, Proprietær). 16. R. E. Svendsen 16 ($\frac{13}{1}$ 90, Kjøbmand).

I.

1. H. A. F. V. H. Abben 8 ($^{15/12}$ 91, Kjøbmand).
2. A. E. A. Bencke 4 ($^{6/6}$ 92, Hospitalsforstander).
3. W. H. Berg 3 ($^{20/1}$ 93, Kjøbmand).
4. H. M. Frisch 7 ($^{17/1}$ 93, afd. Skolebestyrer).
5. P. Holck 13 ($^{1/2}$ 92, Museumsinspektør).
6. P. A. Gegner 12 ($^{17/9}$ 91, Kjøbmand).
7. J. Johansen 9 ($^{14/2}$ 93, Adjunkt).
8. W. P. Jørgensen 5 ($^{19/6}$ 91, Garvermester).
9. K. E. V. Løsekrug 2 ($^{25/2}$ 92, Kunstdrejer).
10. C. H. Mogensen 11 ($^{27/11}$ 92, Kjøbmand).
11. J. C. Olsen 6 ($^{24/3}$ 91, Uhrmager).
12. P. F. Riemann 1 ($^{22/9}$ 91, Barber).
13. G. H. Wodschow 10 ($^{30/11}$ 92, Sagfører).

V.

Stipendier og Understøttelser.

1. Af Staten.

1. Fri Undervisning og 40 Kr. at oplægge: A. V. Jensen, C. F. V. Christiansen.
2. Fri Undervisning: F. I. S. de Fontenay, E. A. G. V. Juel Hansen, J. Sperling, W. Jacobsen, Th. F. Marstrand, E. J. C. Nordlunde, I. J. Kieler.
3. Underv. for halv Betaling og 70 Kr.: Th. A. Berg.
4. Underv. for halv Betaling og 70 Kr. (34 Kr. at oplægge): S. J. E. Andersen.
5. Underv. for halv Betaling og 60 Kr.: A. J. A. Andersen, H. Larsen, E. H. Olsen.
6. Underv. for halv Betaling og 40 Kr.: J. I. Bendtsen.
7. Underv. for halv Betaling: H. F. E. Jensen, A. R. V. Rathsach, A. P. Larsen, J. Ph. Schultz, A. C. K. Scheibel, J. J. L. Jørgensen.
8. 100 Kr. til Skolepenge: I. M. Andersen.
9. 70 Kr. til Skolepenge: C. J. Pedersen, J. H. Fabricius, C. H. Nielsen, G. Jacobsen, J. C. Sørensen.

2. Af Amtet.

J. F. V. Pabst 120 Kr., H. F. E. Jensen 60 Kr.,

A. P. Larsen 60 Kr., O. Schultz 60 Kr., J. J. L. Jørgensen 60 Kr., L. H. Nielsen 60 Kr., O. H. Johnsen 40 Kr., N. J. O. Jensen 40 Kr.

Amtets Understøttelser kunne søges af Elever i Realklasserne, saavel fra By som fra Land i Frederiksborg Amt.

Ansøgning indgives til Amtets Skoleraad i Juli Maaned og indgives paany hvert Aar.

3. Af Hillerød By.

Understøttelser fra Hillerød By gives kun til Elever fra Hillerød Kommune og bortgives dels som „fast Understøttelse“ dels som „yderligere Nedsættelse“. Ansøgning om begge indgives til Hillerød Byraad i Juli Maaned og indgives paany hvert Aar. Understøttelser gives kun til Elever i 2den og 1ste Realklasse i Latinskolen og til Elever i Elementarskolen. Ved „fast Nedsættelse“ forstaas, at Skolepengene, der i 2den og 1ste Realklasse ere 30 Kr. Kvartalet (altsaa 10 Kr. om Maaned), nedsættes til 7 Kr. maanedligt i 2den Realklasse. 6 Kr. i 1ste Realklasse, og i Elementarskolens 6 Klasser fra 8, 7, 5, 5, 4, 4 Kr. maanedligt i de forskjellige Klasser til henholdsvis 6, 5, 4, 4 i de 4 øverste Klasser, hvorimod der ingen Nedsættelse finder Sted i de 2 nederste Klasser. Hvorvidt der foruden denne faste Nedsættelse kan blive Anledning til yderligere Nedsættelse, beror paa Trang og Værdighed. For Skoleaaret 1898—99 have Understøttelserne været saaledes fordelte:

Fast Nedsættelse: O. H. Johnsen, J. F. Petersen, P. A. Andersen. H. Rasmussen, K. E. Weitzmann, H. J. P. Sørensen, S. Sevaldsen, P. F. Petersen, C. E. Alstrøm, P. M. Thomsen. P. O. F. Mogensen, E. E. Bruhn, Th. B. Kjølnær, C. V. Esch. N. P. Larsen, A. D. Mogensen, J. I. Mogensen, K. G. Mogensen, V. C. Nordlunde, H. E. Møller, W. Andersen, V. H. M. J. Tvermoes, R. Andersen, F. C. T. N. Bloch, C. T. Poulsen, W. S. Esch, E. G. Hartmann, H. O. N. Krüger, O. S. J. Høyer, A. H. Mogensen, A. C. P. Mogensen.

Yderligere Nedsættelse: P. A. Andersen 12 Kr.,
H. Rasmussen 42 Kr., K. E. Weitzmann 12 Kr., C. E.
Alstrøm 12 Kr., P. M. Thomsen 24 Kr., E. E. Bruhn
12 Kr., C. V. Esch 12 Kr., V. C. Nordlunde 12 Kr.,
F. C. T. N. Bloch 60 Kr., H. O. N. Krüger 12 Kr., F.
C. E. From 48 Kr., M. C. Møller 12 Kr.

Ialt faste Nedsættelser til et Beløb af 768 Kr.,
yderligere Nedsættelser til et Beløb af 270 Kr. — det
samlede Beløb af Understøttelser saaledes 1038 Kr.

Poul Egede Rovsings Legat gaves til P. M. S.
Barfod og J. H. Fabricius.

Moltkes Legat for Embedsmænds Sønner var til-
lagt J. Sperling og W. Jacobsen.

Budtz' Legat tilfaldt E. H. Olsen.

Udtog af Skolens Regnskab for Finansaaret 1898—99.

I n d t æ g t :

1. Beholdning fra Regnskabet ^{97/98}	5,915 Kr. 52 Ø.
2. Tiendeindtægter	6,651 — 40 -
3. Renter af Skolens Kapitaler	5,372 — 34 -
4. Skolekontingenter	8,440 — " -
5. Indtægt af Hospitaler	600 — " -
6. Tilskud af den almindelige Skolefond	33,000 — " -

Summa Indtægt	59,979 Kr. 26 Ø.
Naar Udgiften fradrages med.	54,360 — 20 -
bliver Kassebeholdningen den ^{31/3} 99	5,619 — 06 -

U d g i f t.

2 a.	Gager til Skolens faste Lærere	30,058	Kr. 33	Ø.
b.	Bibliothekar og Inspektør.	500	—	" -
c.	Pedellens Løn	600	—	" -
3.	Timeundervisning	9,375	—	" -
4.	Pensioner	7,882	—	51 -
5.	Bibliotheket	768	—	98 -
6 a.	Bygningernes Vedligeholdelse	689	—	33 -
b.	Lejeudgifter	150	—	" -
c.	Inventariets Vedligeholdelse og Sløjdskoln	612	—	67 -
7 a.	Brændselsudgifter.	1,111	—	58 -
b.	Belysning	146	—	06 -
8.	Skatter og Afgifter (kommunale)	238	—	94 -
9.	Regnskabsføringen	680	—	" -
12 b.	Rengøring	461	—	16 -
c.	Porto, Protokoller m. m.	398	—	46 -
d.	Program m. m.	348	—	50 -
e.	Andre Udgifter	172	—	13 -
13.	Undervisning i Skydevaabens Brug	166	—	55 -
		<hr/>		
		Summa Udgift	54,360	Kr. 20 Ø.

Stipendiekassen 1898—99.

I n d t æ g t.

1.	Renten af Stipendiefondens Midler	629	Kr. 78	Ø.
2.	Uddrag af Sparekassen	14	—	42 -
3.	Refusion af Ringsted Latinskole	91	—	62 -
4.	Refusion af Slagelse Stipendier	260	—	" -
		<hr/>		
		Summa Indtægt	995	Kr. 82 Ø.

U d g i f t.

1.	Udbetalt Stipendier	788	Kr. "	Ø.
2.	Indsat i Sparekassen	133	—	78 -
3.	Regnskabsførerens Procenter	14	—	42 -
4.	Kassebeholdning d. 31. Marts 1899.	59	—	62 -
		<hr/>		
		Summa Udgift	995	Kr. 82 Ø.

Poul Egede Rovsings Legat.

I n d t æ g t.

1. Renten af 2000 Kr. i Huejernes Kreditkasse	80 Kr. „ Ø.
Summa Indtægt	<u>80 Kr. „ Ø.</u>

U d g i f t.

1. Udbetalte Legater	80 Kr. „ Ø.
Summa Udgift	<u>80 Kr. „ Ø.</u>

Uddrag af Elementarskolens Regnskab
for Skoleaaret 1897--98.

U d g i f t.

Lærerlønning	6,424 Kr. “ Ø.
Afskrivning	165 — ” -
Regnskabsføring	100 — ” -
Pedellens Løn	150 — ” -
Lejeudgift til Badehus	50 — ” -
Amtsskolefondens Frpl. i Statsskolen	497 — 50 -
Kommunens faste Nedsættelser og Fri- pladser i Statsskolen	354 — ” -
Hovedrengjøring	66 — 36 -
Brændsel	161 — 25 -
Materiale til Sløjd	41 — 48 -
Forskjelligt	5 — 25 -
Summa Udgift	<u>8,014 Kr. 84 Ø.</u>

I n d t æ g t.

Beholdning fra Regnskabsaaret 18 ⁹⁶ / ₉₇	409 Kr. 48 Ø.
Skolepenge	4,806 — 25 -
Tilskud fra Kommunen	1,500 — ” -
Tilskud fra Amtet	600 — ” -
Tilskud fra Staten	1,000 — ” -
Summa Indtægt	<u>8,315 Kr. 73 Ø.</u>
Naar Udgiften fradrages med.	8,014 Kr. 84 Ø.
bliver Kassebeholdningen ³¹ / ₇ 98	<u>300 Kr. 89 Ø.</u>

8de Tillæg

(Maj 1898—Maj 1899)

til

Kataloget over Frederiksborg lærde Skoles Bibliothek
ved

O. H. Aagaard.

1. Latinsk Literatur.

H. Gemzøe: Q. Horatius Flaccus. 1898 (IV.).

P. Levin: Ovids Ungdomsdigtning. 1898.

2. Græsk Literatur.

P. Lange: Glossarium til Odysseens 6te Sang. 1899.
Thukydidens Historie. (1—5 H.) (v. Selsk. f. hist. Kildeskrifters Oversættelse. 1898).

3. Græsk.-rom. Hjelpevidenskab.

Arkiv for nordisk Filologi. vol. 10. (1897—98. vol. 11. (1898—99. 1—3 H.).

J. Forchhammer: Latinsk Læsebog. 1898 (9de Oplag).

H. Gemzøe og *K. Hude*: Fortolkn. til græske og latin.
Forfattere. (Nr. 1. Cicero. Nr. 2. Horatius). 1898.

J. L. Heiberg: Den gamle attiske Komødiens Frisprog.
(Studier fra Sprog- & Oldtidsforskning 1899. Nr. 39).

Nordisk Tidsskrift for Filologi. 1899. (7. B. 1.—4. H.).

J. L. Ussing: Om Phidias' Athenestatuer. (Videnskab. Selsk.s Skrifter. 6. B., Afdel. 4, 5.) 1898.

4. Alm. Verdenshistorie.

A. Forbes: Napoleon III. En hist. Skildring. 1898.

- J. Forchhammer*: Romerfolkets indre og ydre Historie til 146 f. K., udg. 1898.
- J. Hoffmeyer*: Fra Regensburg-Saml. (III). Prgr. f. Aarhus 1898).
- Illustr. Verdens Litteraturs Historie*. 1899 (10—21 H.).
- Joinville*: Ludvig d. Hellige 1899. (1—2 H. Skrifter udg. af Selsk. til hist. Kildeskrifters Oversættelse).
- J. Lange*: Billedkunstens Fremstilling af Menneskeskikkelser. (Vidensk. Selsk. Skrifter. Hist. Afdel. vol. 6. Afdel. 4, 4) 1898.
- E. Lehmann*: Guder og Helte (Studier fra Sprog- & Oldtidsforskning. 1898 Nr. 37).
- Bering-Lisberg*: Den store franske Revolution. (23.—33. H.).
- C. Marlowe*: Doktor Faustus: (St. fra Sprog- og Oldtidsforskning. Nr. 35). 1898.
- L. Péllisier*: Lettres et Ordres inédits de Napoléon Ier (28 mai 1814—22 février, 1815) ed. 1897 (Gave fra O. H. Aagaard).
- R. Petersen*: Mme de Staël-Holstein. 1898. En biograf. Skildring.
- W. Rasmussen*: Italiensk Kunst i Frankrig. (St. fra Sprog- og Oldtidsforskning. Nr. 36). 1898.
- E. Staaff*: Anmärkn. öfver „Concilia plebis“. (Program fra Falun 1898).
- A. Thorsøe*: Vort Aarhundredes Historie. 1899.

5. Nordens Historie.

- H. Coucheron-Aamol*: Det norske Folk. 1898—99. (1.—6. H.)
- Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie* ved C. Bruun. vol. 12 (1897). vol. 13. (1.—4 H.) 1899.
- Bidr. til Skildring af F. J. Dahls Liv*. 1898.
- J. Boesen*: Dansk Adel. (4.—5. H.) Progr. f. Sorø 1898).
- C. Bruun*: Kjøbenhavns Historie. 1899. III. vol. (4—5—46. H.)
- L. Carlhom*: Sveriges förhållande till Österrike och Ferdinand III. (Prgr. f. Marstrand 1897).
- Kr. Erslev*: Fortegnelse over Danmarks Breve i Midaldderen. 1382—1400. (vol. 2. H. 2.) udg. 1898.

Danmarks Riges Historie:

1) Tiden 1241—1481. (1.—8. H.)

2) Tiden 1814—64. (13.—20. H.)

Fonden: Ad Usus Publicos., udg. af Rigsarkivet. 1898. (1765—1800 vol. I.)*E. Holm: Danmark-Norges Historie 1746—66.*, udg. 1898. (vol. II.)*V. Klaussen: Nordens Historie.* 1898.*A. Larsen: Daniel Rantzau. En hist. Skildring.* 1899.*L. Laurson: Cancelliets Brevbøger. 1571—75*, udg. 1898.*A. Lomholt: Oplysn. om Legatsstifteren J. Stampe.* (Prgr. f. Viborg 1898).*T. Lund: Danmark-Norges indre Historie i d. 16. Aarh.* (Livsbelysn. Dagligt Liv i Norden. 13de Bog.) 1898.*Danske Magazin.* 1898. (4 vol., 1. H.)*S. Müller: Ordning af Danmarks Oldsager.* 1898. (II. Jernalderen).*C. Nyholm: Grundtræk af Danmarks Statsforfatning.* (1.—2. B.) (L.)*Repertorium over Legater og milde Stiftelser i Danmark.* 1899 (2det vol.)*F. Rønning: Fire fynske Bondesønner.* 1898.*H. Rørdam: Hist. Samlinger.* 1898. (3. B., 3. H.)*Saml. til jydsk Topografi og Historie.* (3. R., 1. B., 5. H.) 1898.*L. Sander: J. Bern. Basedow.* 1898.*Hist. Tidsskrift*, udg. af den dan. hist. Forening. Aarg. 1898. Aarg. 1899. 4.—6. H.)*L. Wagner: Erindringer fra Krigsfangenskabet 1864*, udg. 1898.**6. Alm. Sprogvidenskab.***Dania.* 1898. (vol. 5. H. 2.—3.) 1898.*J. Grimm u. W. Grimm: Deutsches Wörterbuch.* 1899. (9. B., 15. Lief.)*E. Jacobson: Poesi og Prosa.* 1898. (L.)*O. Jespersen: Fonetik.* 1898.*P. Larsen: Dramatisk Læsebog* 1898. (L.)*Kr. Nyrop: Hist. de la grammaire française.* 1899. (vol. I.)*K. Vollmüller: Krit. Jahresbericht über d. Fortschritte d. roman. Philologie 1895—96.* (4. B. H. 1.)

7. Dansk Æsthetik.

- Holger Drachmann*: Ungdomsdigte. 1888.
M. Goldschmidt: Saml. Skrifter. (1.—8. B.) 1898.
E. Tang-Kristensen: Eventyr fra Jylland. 1897.
 (4de Saml.)
Th. Overskou: Pak. 1898. (4de Opl.)
S. Schandorph: Oplevelser. 1898. (vol. II.)

10. Fransk Æsthetik.

- A. Dumas*: Tyve Aar efter. 1899. (20.—35. H.)

14. Theologi.

- H. Martensen-Larsen*: Hist. Oplysn. om den hellige Skrift. 1898. (L.)
L. Schat-Petersen: Indledn. til det nye Testamente. 1899. (1.—3. H.)

15. Geografi.

Statistisk Kort

- K. Bahnsen*: Etnografien 1898. (22. Lever.)
Daniel Bruun: Afrika. En geograf. Fremstilling. 1899.
 (1. 12 H.)
W. Drejer: Naturfolkenes Liv. („Frem“. Aarg. 1898.)
Danmarks Statistik. (1897—98.)
Geolog. Undersøgelser over Danmarks Jordbundsforhold (2. R. Nr. 8. C. Skeat and V. Madsen: On Jurassic, Neocomian and Gault boulders found in Denmark.)
S. Günther: Handbuch d. Geophysik. vol. I. (1898.)
 vol. II. (1899. 1.—8. H.)
Sv. Hedin: En Færd gennem Asien. 1899. (1.—6. H.)
M. Kofoed og H. Westergaard; Grundrids af Danmarks Statistik. 1898.
Allgem. Länderkunde. Asien. Eine allgem. Landeskunde v. W. Sievers. 1893. (Illustr.)
E. Løfler: Omrids af Geografien. 1898. (vol. II.)
Patria: La France anc. & moderne. 1847. (1.—2. vol. Gave fra O. H. Aagaard.) (L.)
Revue-Française. Aarg. 1898. (Maj—Decbr.) 1899.
 (Jan.—Maj).

- Statistisk Aarboeg* for Danmark. 1897. (2den Aarg.)
Geograf. Tidsskrift, udg. af d. dan. geograf. Forening.
 1898. (14. B., 7.—8. H.)
Le tour du monde. Aarg. 1898. Aarg. 1899.
 Janr.—Maj.)

16. Naturhistorie.

- V. Boas: Dansk Forstzoologie. 1898.
 E. Hisinger: Öfversigt af Finlands Orthopterer.
Den danske Ingolf-Expedition. 1898. (vol. I.—II., vol.
 III. Nr. 1.)
 W. Lilljeborg: Svenske & norske Crustaceer. 1891.
 Th. Mortensen: Systemat. Studier over Echinoderm-
 larver. 1897.
Naturen, udg. af Bergens Museum. Aarg. 1898. Aarg.
 1899. (Jan.—Marts. 1.—3. H.)
 C. Stål: Hemiptera Fabricana. (1.—2. H.) 1898.
 Kr. J. Steenstrup: Kolossale Blæksprutter fra det
 nordlige Atlanterhav. 1898.
 H. Wallengren: Skandinaviens Neuroptera. 1811.
 (1.—2. H.)

17. Retsvidenskab.

- E. Bloch og H. Hjort: Lov og Ret. Juridisk Haand-
 bog. 1898. (L.)
 J. H. Deuntzer: Højesteret i 1683. (Universitetets
 Festskrift 1898.)

18. Philosophie.

- N. Fausbøll: Fire Forstudier til en Fremstilling af
 indisk Mythologi efter Mahabarata. (Universite-
 test Festskrift 1897.)
 C. Koch: Søren Kierkegaard. 1898.
 P. Rosenberg: Søren Kierkegaard. 1898.

19. Lægevidenskab.

- F. Barmvater: Om det osmotiske Tryks Natur. 1898.
 E. Buch: Om fornemmelers sammensmeltning. 1898.
 V. Christiansen: Om Urinens Giftighed. 1898.
 H. Fehr: Influenza som Aarsag til Sindssygdom. 1898.

- S. Monrad*: Kliniske Studier over Appendicitis hos Børn. 1898.
H. Mynter: Appendicitis og dens kirurgiske Behandling. 1898. (m. Efterskrift.)
A. Rahlff: Studier over Colibacillen. 1898.
V. Saxtorph: Studier over Otologiske Functionsundersøgelser. 1898.
H. Slomann: Bidrag til Læren om den pulserende Exoftalalmus. 1898.

20. Pædagogik.

- Aarbog f. Universitetet*. 1895—97. (1.—2. vol.)
C. Christensen: Ny Skrivebog. 1898. (1.—13. H.)
Haandbog f. Studenter. 1898.
J. Rasmussen: Børnenes Retskrivningsbog. 1898.
De lærde Skolers Lærerforening. Aarsberetn. 1899.
Vor Ungdom. Tidsskrift for Pædagogik. Aarg. 1898.
 Aarg. 1899. (1.—2. H.)

21. Matematik (Regning).

- Acta Mathematica*. 1898. (22., 1. og 2.)
P. Foldberg: Nyt Tidsskrift for Matematik. 1898.
 (A. og B.) 1899. (A. 10. Aarg. H 1.—4.)
P. Heegaard: Forstudier til en topologisk Teori for de algebraiske Fladers Sammenhæng. 1898.
L. Larsen: Examensopgaver i Geometri, Aritmetik og Regning. 1898. (1.—3. H.)
N. Nielsen: Undersøgelser over reciproske Potenssummer. (Videnskab. Selsk. Skrifter. Matemat. Afdl. 6, 6.) 1898.
Jul. Petersen: Aritmetik og Algebra. 1897.
S. Schmidt: Regnetabeller. 1892.
H. Wolff. Opgavesaml. til Foldbergs Aritmetik. 1898.

22. Physik. — Kemi. — Astronomi og Meteorologi.

- Annal. d. Physik u. Chemi* ed. Poggendorff. Aarg. 1898. Aarg. 1899. (1.—4. H.)
Annal. d. Physik u. Chemi. Beiblätter. 1898—99. (vol. 23. Nr. 1—3.) 1.

- C. Christiansen, P. la Cour og K. Prytz*: Fra Com-
passet til Kakkellovnen. 1898.
P. la Cour: Hist. Fysik. 24 H. (1. vol., 15 H.)
H. Ellinger: Naturen og dens Kræfter. („Frem“.
Aarg. 1897—98).
A. Hjuler: Fysiske Opgaver. 1898.
K. Prytz: Nyt Tidsskrift for Fysik og Kemi. Aarg.
1798—99. 1.—6. H.)

23. Musikalsk Litteratur.

Teknisk Litteratur.

- A. Lehmann*: Grafologien. 1899.
O. Matthiesen: Praktisk Tegnekursus. („Frem“.
1898.)
Kortfattet Vejledning i letfattelig, dansk *Stenografi*,
udg. af den danske stenogr. Forening. 1899.
C. Udsen: Letfattelige Træffeøvelser. 1891.

24. Kataloger.

(Bogfortegnelser.)

- Dansk Bogfortegnelse*. 1899. (4de Aarg.)
Dansk Boghandlertidende. 1899. (Nr. 17—18).
C. Bruun: Aarsberetn. fra det St. Kongl. Bibliothek.
1898. (4 vol. H. 7.)
Catalog over d. kongl. Veterinær- & Landbohøjskoles
Bibliothek (til 1895). ed. 1898. (Gave).
A. Steenberg: De lærde Statsskolers Bibliothe-
ker. 1898.

25. Skrifter af blandet Indhold.

- C. Bricka*: Dansk biograf. Lexikon. 1898—99. (90
—98. H.)
Cosmopolis. 1897. (Maj—Decbr.) Aarg. 1898.
J. Halvorsen: Norsk Forfatterlexikon. 1899. 47.—
49. H.)
Longmanns Magazine. Aarg. 1898. Aarg. 1899.
(Janr.—April.)
Le monde moderne. Aarg. 1898. Aarg. 1899. (Janr.
—April.)
A. Lütken: Nord og Syd. Aarg. 1898. Aarg. 1899.
(Janr.—April.)

- Oversigt over Vidensk. Selskabs Skrifter.* 1897.
Deutsche Rundschau. Aarg. 1898 (Marts—Decbr.)
 Aarg. 1899 (Janr.—April.)
Salmonsens: Illustr. Conversationslexikon. 1898. 8.
 B. 1899. 9. B., 1.—20. H.)
Smaaestykker, udg. af Foreningen til Folkeoplysning's
 Fremme. 1898—99. (vol. 20. 6.—8. H.)
Dansk Tidsskrift, udg. af J. Appel og L. Moltesen.
 1899 (Janr.—April.)
Nordisk Tidsskrift. Aarg. 1898. Aarg. 1899. (1.
 —2. H.)
Tilskueren. Aarg. 1898. Aarg. 1899. (Janr.—April.)
-

Naturhistorisk Samling.

1) Nyanskaffelse: *Udstopninger:* Maage, Regnspeve, Urhøne og Rørsanger.

Sprittlagte Præparater: Varsel, Skorpion og Tudseleguan samt Metamorfose-Samlinger af Faarekylling, Rygsvømmer og Birkebladhvepse.

Tørrede Præparater: Søstjerne.

Papier mâché Modeller: Menneskets Hjerte, Øre og Halshvirvler.

2) Ved Student D. Rugaard: en lille Kasse med Biller. K. Hammer (4. R.): nogle Fugle og Sommerfugle. Ax. Scheibel (3. R.): en Natrav. V. Madelung (5. El.): en Flodlampret.

Schema for skriftlig Examen 1899.

Afgangsprøverne:

Lørdag 10. Juni.

- 8—12 VI S. Dansk Stil II.
IV + R. Dansk Stil.

Mandag 12. Juni.

- 8—12. VI S. Lat. Version.
VI M. Arithmetik.
IV S. + R. Arithmetik.

Tirsdag 13. Juni.

- 8—12. VI S. Fransk Stil.
VI M. Geometri.
IV S. + R. Geometri.

Onsdag 14. Juli.

- 8--12. VI. Dansk Stil I.
IV S. Lat. Stil.
IV R. Regning.
4—8. VI M. Beregningsopgave.
IV R. Eng. Version.

Torsdag 15. Juni.

- 8—12. VI M. Projektionstegning.

Aarsprøverne:

Mandag 26. Juni.

8--11. III R. Regning.

Tirsdag 27. Juni.

8--12.	V. Lat. Version.	4--8.	Dansk Stil I.
8--11.	III S. Lat. Stil.	4--7.	Dansk Stil.
	III R. Eng. Version.		Dansk Stil.
	II S. Lat. Stil.		Dansk Stil.
	II R. Regning.		Dansk Stil.
	I S. Matematik.		Dansk Stil.
	I R. Matematik.		Dansk Stil.

Onsdag 28. Juni.

8--12.	V. Fransk Stil.	4--8.	Dansk Stil II.
8--11.	III S. Arithmetik.	4--7.	Geometri.
	III R. Arithmetik.		Geometri.
	II S. Geometri.		Arithmetik.
	II R. Geometri.		Arithmetik.
	I S. Lat. Stil.		
	I R. Regning.		

Mandag 3. Juli.

8--10. 6. Diktat.

Tirsdag 4. Juli.

8--10.	6.	Dansk Stil.
11--1.	6.	Regning I.
4--6.	6.	Regning II.

Onsdag 5. Juli.

8--10.	5.	Diktat.
11--1.	5.	Regning.
4--6.	5.	Dansk Stil.

Lørdag 8. Juli.

8--10.	4.	Diktat.
11--1.	4.	Regning.

Tirsdag 11. Juli.

- 9 -- 11. 3. Diktat.
 11 -- 1. 2. Diktat.
 12 -- 2. 3. Regning.
-

Schema for mundtlig Examen 1899.

Lørdag 17. Juni.

12. IV S. Fransk.

Mandag 19. Juni.

8. VI M. Fysik.
 11. VI S. Fysik.

Tirsdag 20. Juni.

8. IV R. Tysk.
 11. IV S. Tysk.
 4. IV R. Engelsk

Fredag 23. Juni.

4. IV S. Geografi.

Mandag 26. Juni.

8. IV R. Naturhistorie.
 10. VI S. Fransk.
 IV S. Naturhistorie.
 1. VI M. Fransk.
 4. IV R. Fransk.

Tirsdag 27. Juni.

11. IV R. Geografi.

Fredag 30. Juni.

8. IV S. Latin.
 4. VI. Latin.

Lørdag 1. Juli.

8. VI. Latin.
 III S + R. Fransk.
 III R. Historie.
11. II R. Engelsk.
12. II S. Latin.

Mandag 3. Juli.

8. III S. Græsk.
 III R. Arithmetik
 II S. Fransk.
 I S. Geografi.
11. II R. Fransk.
 I R. Arithmetik.
12. VI. Tysk.
4. IV M. Fysik.
5. IV S. Græsk.

Tirsdag 4. Juli.

8. V. Historie.
 III S. Arithmetik.
 I S. Latin.
 I R. Geografi.
11. II S. Naturhistorie.
 II R. Geometri.
12. VI. Græsk.
4. III R. Geometri.

Onsdag 5. Juli.

8. VI S. Dansk.
 III S. Geometri.
 III R. Tysk.
 II R. Geografi.
11. I S. Arithmetik.
 I R. Religion.
12. VI M. Dansk.
4. IV R. Dansk.

Torsdag 6. Juli.

8. V. Fransk.

- III S. Dansk.
- II S. Historie.
- I R. Geometri.
- 11. III R. Geografi.
- II R. Naturhistorie.
- I S. Dansk.
- 4. 6. Historie.

Fredag 7. Juli.

- 8. IV R. Matematik.
- III S. Tysk.
- II S. Religion.
- 5. Historie.
- 11. V. Latin.
- IV S. Matematik.
- II R. Tysk.
- 1. III R. Dansk.
- I R. Historie.
- 4. I S. Religion.
- 5. IV R. Fysik.

Lørdag 8. Juli.

- 8. VI M. Matematik.
- VI S. Historie.
- V. Tysk og Engelsk.
- III S. Naturhistorie.
- 6. Dansk.
- 10. VI M. Historie.
- 11. II S. Arithmetik.
- I R. Engelsk.
- 1. II R. Arithmetik.
- 5. Tysk.

Mandag 10. Juli.

- 8. V. Dansk.
- II S. Geografi.
- II R. Religion.
- 6. Fransk.
- 11. III R. Naturhistorie.
- III S. Geografi.
- I R. Dansk.

- 5. Geografi.
- 1. I S. Tysk.
- 4. Religion.

Tirsdag 11. Juli.

- 8. VI. Engelsk.
- III S. Religion.
- III R. + M. Fysik.
- 11. II S. Tysk.
- II r. Fysik.
- 4. Historie.
- 1. I S. Engelsk.
- 5. Religion.
- 4. I R. Fransk.
- 6. Naturhistorie.

Onsdag 12. Juli.

- 8. IV S. Historie.
- III R. Engelsk.
- II S. Geometri.
- 6. Geografi.
- 10. 3. Regning.
- 2. Dansk.
- 1. Religion.
- 11. III S. Latin.
- I S. Geometri.
- I R. Tysk.
- 5. Dansk.
- 12. 3. Historie.
- 1. II R. Dansk.
- 4. Geografi.

Torsdag 13. Juli.

- 8. V. Græsk.
- IV R. Historie.
- II S. Engelsk.
- 5. Naturhistorie.
- 9. 3. Religion.
- 2. Regning.
- 11. III S. Historie.
- I S. Naturhistorie.

- 6. Tysk.
- 2. Historie.
- 1. Dansk.
- 12. 3. Geografi.
- 4. II R. Historie.
- 4. Dansk.

Fredag 14. Juli.

- 8. V. Fysik.
 - III R. Religion.
 - I S. Historie.
 - I R. Naturhistorie.
 - 4. Tysk.
 - 10. 3. Dansk.
 - 2. Religion.
 - 11. II S. Dansk.
 - 1. Regning.
 - 1. 6. Religion.
-

**Optagelsesprøve Lørdag den 24. Juni, For-
middag Kl. 10.**

**Translokation Lørdag den 15. Juli, For-
middag Kl. 10.**

**Det nye Skoleaar begynder Mandag den 21.
August, Form. Kl. 8. Samme Dag Kl. 9 er der
Prøve over de nye Disciple, der ikke tidligere ere
prøvede.**

Til at overvære Examen og Translokationen ind-
bydes Disciplenes Forældre og Værger samt Enhver,
der interesserer sig for Skolen.

Frederiksborg lærde Skole, den 6. Juni 1898.

Iversen.
